

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ของ ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ที่ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเสนอสาระสำคัญ ตามลำดับดังนี้

1. การสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน
 2. แนวคิด ทฤษฎี ในการเรียนรู้ภาษา
 3. ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง
 4. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
 5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ
 - 5.1 ปัจจัยประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ
 - 5.2 ปัจจัยเจตคติต่อภาษาอังกฤษ
 - 5.3 ปัจจัยบุคลิกภาพ
 - 5.4 ปัจจัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 6. การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
 7. กรุงเทพมหานคร ในมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติ
 8. แนวคิดและหลักการ การสนทนากลุ่ม
 9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- จากสาระสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

การสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

การสื่อสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในชีวิตมนุษย์นอกเหนือจากปัจจัยสี่ ที่มีความจำเป็นต่อการอยู่รอด ซึ่งได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค แม้ว่าการสื่อสารจะไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการที่จะอยู่รอดหรือไม่ของมนุษย์ แต่การที่จะได้มาซึ่งปัจจัยสี่เหล่านั้น ย่อมต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมืออย่างแน่นอน และมนุษย์อาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเพื่ออยู่ร่วมกับบุคคลอื่นๆ ในสังคม สำหรับประเทศไทย นอกจากการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยและคนทั่วโลก มนุษยชาติทุกวันนี้ สื่อสารกันด้วยภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกันโดยตรง การใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ตลอดจนหนังสือคู่มือทางวิชาการต่าง ๆ ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ทำให้โลกแคบลงณั้ดตา สามารถรับรู้ข่าวสาร หรือติดต่อกับเพื่อนชาวต่างชาติได้ภายในเสี้ยววินาที (World Press, 2015) หากพิจารณาถึงบทบาทของการสื่อสารภาษาอังกฤษต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในยุคนี้ ผู้วิจัยสามารถแบ่งเป็น 3 ประการดังนี้

1. ภาษาอังกฤษกับโอกาสในการทำงาน

ความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่อการจ้างงานในปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลให้โอกาสในการจ้างงานและได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในงานมากกว่าผู้ไม่มีทักษะทางภาษาเลย จากการประกาศรับสมัครบุคคลเข้าทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ มักจะแนบท้ายด้วยคำว่ามี ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร

จากการศึกษาวิจัยคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการพบว่าปัญหาอันดับแรกของบัณฑิต คือปัญหาความสามารถในการใช้ภาษา โดยเฉพาะการพูดเพื่อสื่อข้อความอยู่ในระดับอ่อน และบัณฑิตที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษ ได้ดีมีไม่มากนัก (สุภาภรณ์ โกสิย์, ม.ป.ป.) เช่นเดียวกับ ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) ได้ศึกษาวิจัยคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่าองค์ประกอบที่นายจ้างมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ ทั้งนี้ ทักษะด้านภาษาอังกฤษ จะต้องสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันเป็นอย่างดี (พสุ เดชะรินทร์, 2547) จากการวิจัยดังกล่าว อาจสรุปได้ว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญอย่างมากในการทำงาน ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ควรมีและเป็นที่ยอมรับของนายจ้าง โดยเฉพาะความสามารถในการสื่อสาร

2. ภาษาอังกฤษ กกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เมื่อประเทศไทยก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความสำคัญของภาษาอังกฤษก็ยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น การสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ตลาดแรงงานจะมีคู่แข่งทั้งที่เป็นคนไทย และคนต่างชาติในกลุ่มประเทศอาเซียน เนื่องจากมีการถ่ายเทแรงงานด้านฝีมือ เพื่อให้สามารถทำงานในประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้นใน 8 สาขาอาชีพ คือ วิศวกรรม การสำรวจ สถาปัตยกรรม แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล บัญชี การบริการและการท่องเที่ยว ขณะที่หลายประเทศที่รายได้เฉลี่ยต่ำกว่าไทย ดังนั้นการที่แรงงานต่างชาติจะเข้ามาทำงานในประเทศไทยจึงต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน อย่างไรก็ตาม หากแรงงานไทยมีความรู้ภาษาอังกฤษที่ดีแล้ว ก็จะสามารถสร้างโอกาสที่ดีให้กับตนเอง ไม่เพียงแต่จะทำงานได้ในประเทศของเรา ยังมีโอกาสทำงานในต่างประเทศได้อีกด้วย การเตรียมพร้อมให้กับเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ด้านภาษาอังกฤษ โดยสถาบันการศึกษาจึงมีความสำคัญ และความจำเป็น ที่จะทำให้แรงงานไทยมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของนานาประเทศ เพราะสามารถพูดภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางของอาเซียน และของโลก (World Press, 2015, เพ็ญประภา เจริญสุข และอนุวัต เจริญสุข, 2553)

3. ภาษาอังกฤษกับเศรษฐกิจของประเทศ

การเรียนรู้ภาษาของประเทศอื่น ย่อมได้เปรียบในการทำกิจการต่าง ๆ โดยเฉพาะการค้าเงินธุรกิจกับชาวต่างชาติ เพราะสามารถสื่อสารเข้าใจกันได้ มีคนต่างชาติที่เข้ามาทำธุรกิจในประเทศไทย แต่ประสบปัญหาที่ว่าคนไทยสื่อสารภาษาอังกฤษไม่ได้ สื่อสารไม่ชัดเจน ต้องผ่านตัวแทนที่รู้ภาษาอังกฤษดีกว่า จึงทำให้เสียโอกาสในการทำธุรกิจ (World Press, 2015) สำหรับธุรกิจซึ่งเป็นรายได้หลักของไทย นอกจากธุรกิจส่งออกแล้ว ยังมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ ช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวในเวลารวดเร็วกว่าภาคการผลิต และบริการอื่น ๆ ประกอบ

กับ การเดินทางทำตลาดเชิงรุกของภาครัฐ ทำให้ตลาดนักท่องเที่ยวกลับมาเพิ่มเป็นบวก (ศูนย์วิจัยกสิกร, 2015) ความเข้าใจ ตลอดจนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของคนไทย จะทำให้การสื่อสารกับชาวต่างประเทศที่จะเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยดีขึ้น เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยมากขึ้น

จะเห็นได้ว่า ภาษาอังกฤษเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการทำงาน การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ภาษาอังกฤษนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนควรร่วมมือกัน ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ให้บัณฑิตที่ผลิตออกไป สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ และอาจกล่าวได้ว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของคนไทย หรือคนอาเซียน เคียงคู่ภาษาที่หนึ่งอันเป็นภาษาประจำชาติจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และ ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สองจะนำมาสู่ความเข้าใจในการเรียนรู้ และความสามารถที่แตกต่างกันในการสื่อสารของบุคคล

แนวคิด ทฤษฎีในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา

นักภาษาศาสตร์ประยุกต์ ได้ศึกษาวิธีการในการเรียนภาษาให้สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ จากทฤษฎีทางด้านจิตวิทยา ด้านภาษาศาสตร์ และด้านมนุษยวิทยา โดยสรุปเป็น 4 แนวคิดดังต่อไปนี้

1.1 แนวคิดทางด้านจิตวิทยา

แนวคิดนี้ประกอบด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญ 2 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีสั่งร่ำ และการตอบสนอง ซึ่งเป็นแนวคิดของ Thorndike Pavlov และ Skinner มีความเชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งร่ำ และการตอบสนอง เมื่อได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมเรียนรู้ก็จะเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ หรือทฤษฎีของเกสตัลท์(Gestalt Theory) ซึ่งเป็นแนวคิดของ Kohler เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการเห็นความสำคัญของปัญหาจนเกิดความเข้าใจหรือหยั่งเห็น (Insight) อันเนื่องมาจากกระบวนการทางสติปัญญาของผู้เรียน (ทิตนา แคมมณี, 2557 ;Hayes, 2000)

1.2 แนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์

จากแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ Chomsky ผู้นำไวยากรณ์เชิงปริวรรต (Transformation Grammar) และ Bloomfield ผู้นำไวยากรณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Grammar) เชื่อว่า เด็กมีความสามารถที่จะเข้าใจภาษาได้โดยไม่เคยได้ยินมาก่อน ขณะเดียวกันภายในสมองมีกลไกที่จะวิเคราะห์ข้อมูล และสร้างกฎเกณฑ์การใช้ภาษาได้ มนุษย์มีความสามารถด้านความคิด ในการนำกฎเกณฑ์ที่เรียนรู้ไปใช้ในการสร้างประโยคได้ในหลายรูปแบบ แนวคิดนี้สอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์ของสิ่งร่ำและการตอบสนอง เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการฝึก (Bursky, 1997)

สำหรับกลุ่มภาษาศาสตร์เชิงสังคม(Sociolinguistics) เน้นเรื่องบทบาท และหน้าที่ในสังคมกับสมรรถภาพในการสื่อสาร ดังนั้นการเรียนการสอนจึงเน้นหนักไปในเรื่องไวยากรณ์เชิงสื่อสาร (Hymes, 1981)

1.3 แนวคิดด้านมานุษยวิทยา

แนวคิดของ Roger เน้นความสำคัญของผู้เรียนในแง่อารมณ์ ความรู้สึก ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีไม่เพียงแต่พื้นฐานทางสติปัญญาเท่านั้น จะต้องคำนึงถึงความสนใจ ความรู้สึก ความเชื่อ ประสบการณ์ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ที่ดีจะเกิดขึ้นถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่อิสระ และได้เรียนรู้สิ่งที่ตรงกับความต้องการ ความสนใจ (ทศนา แคมมณี, 2557)

2. ทฤษฎีในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

จากแนวคิดของนักทฤษฎีด้านจิตวิทยา ภาษาศาสตร์ และมนุษยวิทยา ได้นำไปสู่ทฤษฎีในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ 4 ทฤษฎี ดังนี้

2.1 ทฤษฎีพฤติกรรมทางภาษา (Habit Formation Theory)

หลักการสำคัญของทฤษฎีนี้เชื่อว่า ภาษาคือคำพูดไม่ใช่การเขียน เพราะการใช้ภาษานั้นเริ่มจากการพูด ภาษาเป็นพฤติกรรมทางนิสัย และความเคยชินที่จะต้องมีการฝึกฝนจนสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ ในขณะที่เดียวกันภาษาแต่ละภาษามีโครงสร้างที่แตกต่างกัน ควรฝึกใช้ภาษาให้มากเฉพาะส่วนที่แตกต่างกัน (Fernandez, 2015)

2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning Theory)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า ภาษาเป็นระบบที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ความเข้าใจ และการแสดงออกทางภาษา ขึ้นอยู่กับความเข้าใจและกฎเกณฑ์ เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจรูปแบบของภาษา และความหมายแล้ว ก็จะสามารถใช้ภาษาได้ ขณะเดียวกันการเรียนรู้ภาษา เป็นพฤติกรรมการสะสมความรู้ จนสามารถใช้ความรู้ที่แสดงออกทางภาษาอย่างมีคุณภาพ การกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น ซักถามจนเกิดความเข้าใจ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับความรู้เดิมจนเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป (Chastain & Woedehoff, 2011)

2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงการสื่อสาร (Communicative Learning Theory)

ทฤษฎีนี้เน้นความรู้ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ โดยเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นลักษณะเฉพาะที่ติดตัวมา มนุษย์มีความรู้ความสามารถทางภาษาก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา พฤติกรรมทางภาษานี้สะท้อนถึงระดับความรู้ความสามารถของบุคคล การเรียนภาษาตามแนวทฤษฎีนี้จะเน้นการปฏิบัติ ข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์มิใช่เป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการสื่อสาร วิธีการสอนตามแนวทฤษฎีนี้ ได้แก่ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร Communicative Language Approach. (Brown, 1994)

2.4 ทฤษฎีเชิงมนุษยวิทยา (Humanistic Theory)

ทฤษฎีนี้มีหลักการที่ว่า จุดประสงค์ของการเรียนรู้ภาษามิใช่เพียงสื่อสารกับบุคคลอื่นเท่านั้น แต่เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพภายในของตนเอง ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในแง่อารมณ์ ความรู้สึก การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับตัวเอง เกิดความเข้าใจตนเอง สามารถสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ (Carducci, 2009)

วิธีการเรียนรู้ทั้ง 4 ทฤษฎี ได้มีการผสมผสานแนวคิดของนักจิตวิทยา นักภาษาศาสตร์ และ นักมนุษยวิทยา มาเป็นวิธีสอนในรูปแบบต่าง ๆ การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษในการวิจัยครั้งนี้ อิงแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เชิงการสื่อสาร ด้วยเหตุที่ว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ สื่อสารภาษาอังกฤษโดยไม่ต้องพะวงกับการใช้ไวยากรณ์ หรือการออกเสียงตามหลักภาษา แต่วัดจากความเข้าใจในการใช้ภาษา ทั้งนี้ภาษาอังกฤษเป็นการเรียนรู้ภาษาที่สองของคนไทย การได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง จะเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การสื่อสารภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง

ในภาวะปัจจุบันที่อิทธิพลของโลกาภิวัตน์ยังคงมีอยู่ต่อเนื่อง การเรียนรู้ภาษาที่สองมีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่การเรียนรู้ภาษาที่สองไม่ได้เกิดขึ้นง่ายตายกับทุกคนเหมือนภาษาแรก ได้มีผู้ทำการศึกษการเรียนรู้ภาษาที่สองสรุปได้ดังนี้

Krashen (1982) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง (Theory of Second Language Acquisition) จากการสังเกตและทดลองมาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี โดยตั้งเป็นสมมติฐาน 5 ประการ ดังนี้

1. สมมติฐานแห่งการรับรู้ และเรียนรู้ภาษา (Acquisition Learning Hypothesis) สมมติฐานนี้ได้แบ่งระบบความรู้ออกเป็น 2 ระบบ ระบบแรกคือ ระบบการรับรู้ (Acquired System) ซึ่งมีความสำคัญที่สุด ซึ่งเป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติจากประสบการณ์ เป็นกระบวนการรับรู้กฎและไวยากรณ์โดยไม่รู้ตัว ส่วนระบบที่สองคือ ระบบการเรียนรู้ (Learning System) ซึ่งให้ความสำคัญน้อยลงมา ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้อย่างเป็นทางการจะเกิดขึ้นในห้องเรียน การรับรู้เป็นความรู้ที่ผู้พูดสะสมจากประสบการณ์สามารถใช้ได้ในการสื่อสารจริง ๆ ซึ่งสนใจที่ความหมาย ไม่ใช่รูปแบบของภาษา ส่วนการเรียนรู้เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบรู้ตัว มีความรู้ รูปแบบ และกฎเกณฑ์ของภาษา ซึ่งจะถูกนำมาใช้เพื่อตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของภาษาที่เกิดจากการรับรู้นั้นเอง

2. สมมติฐานแห่งการจัดลำดับตามธรรมชาติ (The Natural Order Hypothesis) จากการวิจัยพบว่า การรับรู้ภาษาเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอนโดยเริ่มจากประสบการณ์ที่รับรู้ และสามารถคาดเดาได้ว่ามีบางสิ่งที่จะเกิดขึ้นเป็นลำดับแรก และอะไรจะเกิดตามมา สมมติฐานนี้ใช้ได้กับการรับรู้ภาษาเท่านั้น แต่ใช้ไม่ได้กับการเรียนรู้ภาษา

3. สมมติฐานแห่งการตรวจสอบความถูกต้องของตัวผู้เรียนเอง (The Monitor Hypothesis) สมมติฐานนี้เชื่อว่า มีความเกี่ยวข้องกันระหว่างกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวกับรู้ตัว จะเกิดขึ้นเมื่อมีความชำนาญในการสื่อสารภาษาที่สอง เราสามารถสื่อสารได้อย่างง่ายดายจากระบบการรับรู้ไม่ใช่เรียนรู้ กฎไวยากรณ์ไม่ได้ทำให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษา การเรียนรู้เป็นการนำเอากฎเกณฑ์ทางภาษามาใช้เป็นตัวตรวจสอบ (Monitor) และตัวแก้ไข (Editor) ข้อผิดพลาดทางภาษาคด้วยตนเอง

4. สมมติฐานแห่งการรับรู้ข้อมูล (The Input Hypothesis) สมมติฐานนี้มีเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการรับรู้ภาษาคือความเข้าใจ เรารับรู้ภาษาจากประสบการณ์ที่เป็นสิ่งที่ป้อนเข้า และสามารถ

สิ่งสมประสพการณ์ แปลความหมายจนเข้าใจได้ โดยให้ความสำคัญกับเนื้อหาข้อความ มากกว่ารูปแบบ อาจกล่าวได้ว่าการฟังเพื่อความเข้าใจมีความสำคัญลำดับแรกในการรับรู้ภาษา แล้วการพูดก็จะตามมา นอกจากการฟัง และการอ่านที่ผู้เรียนได้มาจากภาษานั้นๆ การรู้ภาษายังเกิดจากการความรู้รอบตัวอื่น ๆ มีส่วนช่วยในการเข้าใจภาษานั้นๆ

5. สมมติฐานเกี่ยวกับตัวกรองอารมณ์ (The Affective Filter Hypothesis) สมมติฐานนี้เชื่อว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเรียนภาษาก็คือ สิ่งที่อยู่ในจิตใจ เช่น เจตคติ แรงจูงใจ ความวิตกกังวล ถ้าผู้รับรู้อาสาไม่มีความมั่นใจ หรืออยู่ในสภาพเครียด เมื่อมีการรับรู้ภาษา แม้เข้าใจแต่ก็ทำให้การรับรู้เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

ได้มีการนำสมมติฐานทั้ง 5 ประการของ Krashen มาปรับใช้ในการสอนภาษาดังต่อไปนี้

1. จากสมมติฐานพบว่า การรับข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง การสอนให้ผู้เรียนรู้ภาษาต้องมีกระบวนการทำให้ผู้เรียนเข้าใจข้อความมากกว่าที่จะสอนไวยากรณ์เพียงอย่างเดียว

2. ในการสอนทักษะการพูด ควรเน้นทักษะการฟัง และทักษะการอ่านก่อน จากนั้นการพูดอย่างคล่องแคล่วก็จะตามมา

3. ไวยากรณ์ช่วยในการปรับแก้การใช้ภาษาในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ไวยากรณ์ตามความเหมาะสมกับเวลา และสถานการณ์ ส่วนการสื่อสารทั่ว ๆ ไป ที่ไม่เป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องปรับแก้

4. ควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ อำนวยประโยชน์ในการเรียนรู้ภาษา และการใช้ภาษาอย่างอัตโนมัติ

5. ควรจัดกิจกรรมที่ลดเจตคติในทางลบ และความวิตกกังวลของผู้เรียน

Krashen and Terrell (1983) ได้นำแนวคิดจากการศึกษาทฤษฎีการรับรู้ภาษาที่สอง มาเป็นวิธีการสอนแบบธรรมชาติ (Natural Approach) ซึ่งเชื่อว่าผู้เรียนภาษาที่พ้นวัยเด็กไปแล้ว ยังมีความสามารถที่จะเรียนภาษาที่สองได้เช่นเดียวกับเรียนรู้ทักษะภาษาแม่ การเรียนแบบนี้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พบปะคลุกคลีกับเจ้าของภาษาโดยตรง ขณะเดียวกันเน้นภาษาพูดเป็นหลักสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนเคยชินกับแบบของภาษาพูดมากกว่าทักษะอื่น ๆ (อ่านและเขียน) และมีจุดเน้นอยู่ที่การสื่อสารในสถานที่จริง ผู้สอนต้องหาข้อมูลทางภาษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจ และอยู่ในความสนใจของผู้เรียนจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาให้ใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ และจะยังไม่มีมีการแก้ไขข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาทันทีทันใด ถ้าหากข้อผิดพลาดนั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร

นักจิตวิทยาด้านภาษาศาสตร์ได้ค้นคว้า และสรุปว่าคนที่รู้มากกว่าหนึ่งภาษา มีโอกาสได้พัฒนาสมองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาได้มากกว่าคนที่พูดได้ภาษาเดียวคือ ภาษาแม่ (การศึกษา, 2557) อย่างไรก็ตามในการเรียนรู้ภาษาของบุคคล สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดก็คือ ความสามารถในการสื่อสารของบุคคล

ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร

การสอนภาษาต่างประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่ามีวิธีการสอนที่หลากหลาย และแตกต่างกันออกไป ตามแต่นักภาษาศาสตร์ประยุกต์คิดค้นขึ้นมา เพื่อใช้ในการพัฒนาการสอนภาษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การสอนตามแนวสื่อสารได้ถูกพัฒนาขึ้นในแถบอเมริกาเหนือ และยุโรปในช่วงปี 1970 และได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศอังกฤษ เนื่องจากเป็นแนวทางการสอนเพื่อการสื่อสารที่ Hymes (1979) ใช้คำว่า ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร (Communicative Competence) หมายถึง ความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งความสามารถที่สำคัญที่สุดด้านภาษา คือความสามารถที่จะสื่อสาร หรือเข้าใจคำพูด ที่อาจไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่มีความหมายเหมาะสมกับสถานการณ์ที่คำพูดนั้นถูกนำไปใช้

Savignon (1983) ได้กล่าวถึง แนวคิดที่เชื่อว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารหรือสื่อความหมาย การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษา ตีความได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้การสร้างความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งเป็นเป้าหมายในการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วยความสามารถ 4 ประการดังนี้

1) ความสามารถด้านกฎเกณฑ์ และโครงสร้างของภาษา (Linguistic or Grammatical Competence) คือ ความสามารถทางด้านคำศัพท์ การออกเสียง โครงสร้าง หรือรูปแบบประโยคได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ไวยากรณ์

2) ความสามารถด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic Competence) คือ ความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม กับบริบทของสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจและใช้ข้อความที่เหมาะสม

3) ความสามารถด้านความเข้าใจในระดับข้อความ (Discourse Competence) คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กันของประโยคต่าง ๆ และเชื่อมโยงได้อย่างถูกต้อง สามารถสื่อความหมายได้ด้วยข้อความเป็นเหตุเป็นผล สอดคล้องกัน

4) ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic Competence) คือ ความสามารถในการปรับกลวิธีในการสื่อสารให้เข้ากับสถานการณ์ เพื่อให้การส่งและรับสารเป็นไปอย่างราบรื่น ไม่ขาดตอน โดยวิธีการไม่ใช่ภาษาพูด (Non – Verbal) เช่นการใช้สีหน้า ท่าทาง ประกอบในการสื่อสาร

สมิตรา อังวัฒนกุล (2540) กล่าวถึงการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารว่า เป็นแนวคิดที่เกิดจากการตระหนักถึงความจริงที่ว่า ความรู้ ความสามารถ ด้านศัพท์ ไวยากรณ์ หรือโครงสร้างภาษาเพียงอย่างเดียว ไม่ช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมในการสื่อสารกับบุคคลอื่น การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างผู้รับสารและส่งสาร ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าวิธีการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ได้จริง

Nunan (1991) กล่าวว่า ความสามารถทางการสื่อสารซึ่งเป็นเป้าหมายของการเรียนภาษาอังกฤษ ได้แก่ ความสามารถในการพูด ทั้งนี้ในชีวิตประจำวัน คนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสื่อสารโดยการพูดมากกว่าการสื่อสารด้วยวิธีอื่น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงวัดความสามารถในการสื่อสาร

ภาษา อังกฤษด้วยวิธีการสนทนา หรือการพูด โดยใช้ข้อความที่เป็นสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมักจะถามคนไทย

สำหรับการประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ มีหลากหลายรูปแบบ การเลือกวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

2. การประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ

การประเมินความสามารถด้านภาษามีหลายรูปแบบ นักวัดผลทางภาษานิยมการให้คะแนนเป็นระดับความสามารถตามมาตรฐานประมาณค่าแบบวัด ซึ่งเป็นที่นิยม และนำมาศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 4 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 Carroll's Nine Point Language Base System (Carroll, 1980) ลักษณะแบบประเมินเป็นมาตรฐานประมาณค่า 9 ระดับ วัดความสามารถในการแสดงออกทางภาษาตั้งแต่เริ่มเรียนคือระดับ 1 จนถึงระดับ 9 ซึ่งมีความสามารถเท่ากับเจ้าของภาษา ความหมายของแต่ละระดับเป็นดังนี้

ระดับ 9 เชี่ยวชาญการใช้ภาษา ใช้ภาษาได้ถูกต้องทั้งลีลา และสำนวน เหมือนเจ้าของภาษา

ระดับ 8 ใช้ภาษาได้ดีมาก พูดหรือเขียนได้ถูกต้องมีความสามารถทัดเทียมเจ้าของภาษา

ระดับ 7 ใช้ภาษาได้ดี มีความไม่เข้าใจ หรือข้อจำกัดทางภาษาเป็นบางครั้ง แต่ไม่เป็นอุปสรรคในการสื่อสาร

ระดับ 6 ใช้ภาษาได้ แต่ยังขาดความคล่องแคล่ว และความถูกต้อง บางครั้งมีข้อผิดพลาดทางภาษาที่สำคัญ

ระดับ 5 ใช้ภาษาได้พอประมาณ สามารถติดต่อสื่อสารทั่วไปได้ แต่มักใช้ภาษาไม่เหมาะสม หรือไม่ถูกต้อง

ระดับ 4 ใช้ภาษาได้น้อย สื่อสารได้ยากลำบาก บางครั้งมีข้อผิดพลาด จากสำเนียง และไวยากรณ์ แต่ไม่ถึงกับล้มเลิกกลางคัน

ระดับ 3 ใช้ภาษาได้จำกัดมาก สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวันแต่ขาดทักษะ ไม่สามารถสื่อสารได้อย่างต่อเนื่อง

ระดับ 2 ใช้ภาษาได้เล็กน้อย ในระดับต่ำกว่าการสื่อสารในชีวิตประจำวัน สื่อสารได้เป็นคำๆ

ระดับ 1 ใช้ภาษาไม่ได้ดี ไม่สามารถสื่อสารได้

แบบที่ 2 Clark Speaking Proficiency (Clark, 1978) ลักษณะแบบประเมิน เป็นมาตรฐานประมาณค่า 4 ระดับจากระดับ 1 ตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึง ระดับ 4 ซึ่งเป็นระดับสื่อสาร โดยวัดความสามารถในการพูดออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการออกเสียง

- (1) พูดและโต้ตอบไม่ได้
- (2) ออกเสียงผิดมาก เข้าใจยาก
- (3) ออกเสียงผิดบางครั้ง แต่เข้าใจได้
- (4) ออกเสียงถูกต้อง และพูดได้เป็นที่เข้าใจ

2) ด้านคำศัพท์

- (1) ใช้คำศัพท์ไม่ถูกต้อง
- (2) ใช้คำศัพท์ผิดบ่อยๆ
- (3) ใช้คำศัพท์ได้เหมาะสม
- (4) ใช้คำศัพท์ได้ถูกต้อง เหมาะสมทุกสถานการณ์

3) ด้านไวยากรณ์

- (1) ใช้ไวยากรณ์ไม่ถูกต้อง สื่อสารไม่ได้
- (2) ใช้ไวยากรณ์ไม่ถูกต้อง สื่อสารได้บ้าง
- (3) ใช้ไวยากรณ์ผิดน้อยมาก
- (4) ไม่มีข้อผิดในการใช้ไวยากรณ์

4) ด้านความคล่องแคล่ว

- (1) พูดแล้วต้องหยุดนานๆ พูดเป็นประโยคไม่ได้
- (2) พูดแล้วหยุดบ้าง พยายามพูดต่อโดยเริ่มต้นใหม่
- (3) พูดได้เป็นธรรมชาติ บางครั้งติด ตะกุก ตะกัก
- (4) พูดได้เป็นธรรมชาติ ราบรื่นเหมือนเจ้าของภาษา

แบบที่ 3 Montgomery Speaking Rubric Assessment (Montgomery, 2000) เป็นแบบประเมินที่พัฒนามาจาก Bill Heller ลักษณะแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ วัดความสามารถในการพูดออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการออกเสียง

- (1) ออกเสียงผิดบ่อยๆ ไม่สามารถเข้าใจได้
- (2) ออกเสียงผิดเล็กน้อย สามารถเข้าใจได้ โดยที่ผู้ฟังต้องพยายามตั้งใจฟัง
- (3) ออกเสียงผิดเล็กน้อย จับใจความสำคัญได้ สามารถเข้าใจได้ โดยที่ผู้ฟังไม่ต้องใช้

ความพยายาม

- (4) ออกเสียงถูกต้อง บางครั้งเหมือนเจ้าของภาษา

2) ด้านความคล่องแคล่ว

- (1) หยุดบ่อยครั้ง การสนทนาไม่ลื่นไหล
- (2) หยุดคิดเป็นระยะ ย้ำคำพูดเดิมบ่อยๆ การสนทนาไม่ลื่นไหล
- (3) ลังเลอยู่บ้างขณะพูด แต่ไม่ได้ทำให้การสนทนาหยุดชะงัก
- (4) พูดได้เป็นธรรมชาติ ทำให้การสนทনারาบรื่น

3) ด้านคำศัพท์

- (1) ใช้คำศัพท์ในวงจำกัด ไม่เพียงพอที่จะสื่อความหมาย
- (2) ใช้คำศัพท์ได้มากขึ้น แต่บางครั้งใช้ไม่ถูกต้อง สามารถสื่อสารได้เข้าใจ
- (3) ใช้คำศัพท์ได้หลากหลายมากขึ้น บางครั้งเลือกใช้ไม่ถูก สามารถสื่อสารเป็นที่

เข้าใจได้

- (4) ใช้คำศัพท์ได้ในวงกว้าง และหลากหลาย ใช้คำศัพท์ได้ถูกต้อง สามารถสื่อสารได้

เหมือนเจ้าของภาษา

- 4) ด้านความถูกต้อง และความเข้าใจ
 - (1) พุดและสื่อความหมายผิด ไม่สามารถเข้าใจได้
 - (2) พุดและสื่อความหมายผิดบ้าง ไม่สามารถเข้าใจได้เท่าที่ควร
 - (3) พุดและสื่อความหมายผิดบ้างเล็กน้อย เข้าใจสิ่งที่สื่อสารได้บ้าง
 - (4) พุดและสื่อความหมายได้ถูกต้อง สามารถเข้าใจข้อความที่สื่อสาร
 - 5) ด้านข้อความ หรือใจความ
 - (1) พุดประโยคไม่สมบูรณ์ ใจความไม่ต่อเนื่อง ไม่สามารถเข้าใจได้
 - (2) พุดประโยคง่าย ๆ ได้ ใจความไม่ต่อเนื่อง
 - (3) พุดประโยคค่อนข้างหลากหลายได้ แต่ยังขาดการเชื่อมคำ ทำให้ข้อความไม่เชื่อมโยงกันในบางครั้ง
 - (4) พุดบรรยายข้อความได้น่าสนใจ ใช้คำเชื่อมที่เหมาะสม ทำให้รูปประโยคมีความต่อเนื่อง และสัมพันธ์กัน
 - 6) ด้านความสามารถในการเข้าใจ
 - (1) พุดแล้วผู้ฟังไม่เข้าใจ เมื่อมีคนถาม หรือขัดจังหวะ ไม่สามารถพูดต่อได้
 - (2) พุดแล้วผู้ฟัง สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่สนทนาได้ เมื่อมีคนถามหรือขัดจังหวะ อาจติดขัดหรือหยุดบ้าง แต่สามารถพูดต่อได้ ไม่เข้าใจเมื่อหัวข้อที่พูดยาก หรือมีความหลากหลาย สามารถสนทนาได้บ้าง
 - (3) พุดแล้วผู้ฟังสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่สนทนาได้ เมื่อมีคนถาม หรือขัดจังหวะ อาจติดขัดหรือหยุดบ้างแต่สามารถพูดต่อได้ เข้าใจเมื่อหัวข้อที่พูดยาก หรือมีความหลากหลายมากขึ้น สามารถสนทนาได้
 - (4) เข้าใจ และจับใจความของเรื่องที่สนทนาได้เป็นอย่างดี เมื่อมีคนถามหรือขัดจังหวะ สามารถพูดต่อได้โดยไม่ติดขัด
- แบบที่ 4 Performance Assessment for Language Students : PALS. (Fairtex County Public Schools, 2013) ลักษณะแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ แบ่งประเภทความสามารถในการพูดเป็น 6 ระดับ ดังนี้
- 1) ด้านความสมบูรณ์ของข้อความ
 - (1) ตอบคำถามไม่เหมาะสม ข้อความไม่มีความสมบูรณ์
 - (2) ตอบคำถามเหมาะสมมากขึ้น ข้อความไม่สมบูรณ์เพียงเล็กน้อย
 - (3) ตอบคำถามเหมาะสม ข้อความมีความสมบูรณ์
 - (4) ตอบคำถามเหมาะสมมาก ข้อความมีความสมบูรณ์ และมีความหลากหลาย
 - 2) ด้านความเข้าใจ
 - (1) ตอบไม่ตรงคำถาม สื่อความไม่สามารถเข้าใจได้
 - (2) ตอบคำถามถูกต้องบ้างเล็กน้อย สื่อความได้เข้าใจเล็กน้อย
 - (3) ตอบคำถามถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ สื่อความได้เข้าใจ
 - (4) ตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง สื่อความได้อย่างถูกต้อง

3) ด้านความคล่องแคล่ว

- (1) พูดแล้วต้องหยุดนานๆ พูดต่อไม่ได้
- (2) พูดแล้วหยุดบ่อยครั้ง สื่อความได้ไม่ต่อเนื่อง และไม่สมบูรณ์
- (3) พูดแล้วลืมนเป็นบางครั้ง สื่อความได้ต่อเนื่อง
- (4) พูดได้ต่อเนื่อง เป็นธรรมชาติ หยุดบ้างเพียงเล็กน้อย

4) ด้านการออกเสียง

- (1) ออกเสียงผิดบ่อยๆ ไม่สามารถเข้าใจได้
- (2) ออกเสียงผิดบางครั้ง ทำให้ไม่เข้าใจสิ่งที่ต้องการสื่อความหมาย
- (3) ออกเสียงผิดเล็กน้อย เข้าใจข้อความที่สื่อสารได้
- (4) ออกเสียงถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ บางครั้งเหมือนเจ้าของภาษา

การประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยวิธีการพูดนั้น สามารถประเมินได้หลายวิธี โดยประเมินจากลักษณะพฤติกรรมสื่อสารในด้านต่างๆ และการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของคนไทยที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยใช้แนวคิดจากแบบประเมิน PALS ซึ่งเกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เฉพาะด้านความเข้าใจในการสื่อสาร

อย่างไรก็ตาม ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง จะทำให้เราเข้าใจในสาเหตุที่คนมีความสามารถในการสื่อสารต่างกัน ในขณะเดียวกันยังมีปัจจัยตัวแปรอื่นๆ ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ คือ ปัจจัยประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ปัจจัยเจตคติต่อภาษาอังกฤษ ปัจจัยบุคลิกภาพ และปัจจัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ

1. ปัจจัยประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ด้วยเหตุที่การใช้ภาษาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน มีความเกี่ยวข้องกับผู้ใช้ภาษาเป็นอย่างมาก ทั้งในฐานะผู้สื่อสารและผู้รับสาร ถ้าหากมีความแตกต่างกันมากย่อมส่งผลต่อการใช้ภาษาได้ เช่น พื้นความรู้ของทั้งสองฝ่าย ประสบการณ์ที่ต่างกัน ในขณะเดียวกันการที่แต่ละบุคคลมีความสามารถในการใช้ภาษาแตกต่างกันยังเกี่ยวข้องกับการสั่งสมประสบการณ์เรียนรู้ภาษาซึ่งมีความแตกต่างกันไป ทั้งนี้ คนที่จะมีทักษะการใช้ภาษาดี ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษาแม่ หรือการใช้ภาษาอื่น จำเป็นต้องมีการพัฒนาและฝึกฝนอยู่เสมอ (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2558)

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและผลการศึกษาปัจจัยประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาอังกฤษที่สำคัญๆ ดังนี้

ประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาอังกฤษที่บุคคลได้รับในหลายรูปแบบ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสามารถทางด้านภาษาดังเช่น ผลการวิจัยของ สุวรรณีย์ พันธุ์พริกและฉัตรลลิกา มหาพูนทอง (2550) พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก ผ่านการทดสอบมาตรฐานวัด

ความสามารถทางภาษาอังกฤษ (KMIT-Test) ในระดับต่ำทุกทักษะ (ฟัง อ่าน เขียน) ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้คือ นักศึกษาส่วนใหญ่ เว้นช่วงจากการศึกษาภาษาอังกฤษเป็นเวลานานก่อนจะเข้าศึกษาในระดับสูงขึ้น ไม่เคยได้รับการอบรมภาษาหลังจากจบปริญญาตรี ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในการทำงาน ตลอดจนขาดการฝึกฝนเพิ่มเติมในชีวิตประจำวัน ในขณะที่ด้านการฟังนักศึกษาได้คะแนนต่ำกว่ามาตรฐาน เนื่องจากความไม่คุ้นเคยกับการติดต่อสนทนา

เช่นเดียวกับการศึกษาของรอสส์คอนธ์ เสวตเวชากุล (2558) ที่พบว่าโอกาสในการใช้ภาษาเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนโครงการภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนในโครงการปกติ เนื่องจากรูปแบบเฉพาะของโครงการภาษาอังกฤษ มีส่วนช่วยในการสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษที่กำลังเรียนอยู่และพบว่าการใช้ประโยชน์จากโอกาสที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับ “การอนุมานสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนและความพยายาม”

ทั้งนี้จากบันทึกอาเซียน (Asian Diary) สมเกียรติ อ่อนวิมล (2554) ได้กล่าวในหัวข้อ “การใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นในภูมิภาคกับอนาคตของไทยในอาเซียน” ไว้ดังนี้ “การเรียนภาษาอังกฤษ หรือ ภาษาต่างประเทศอื่นๆ เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่จะเรียนรู้ได้เสมอเหมือนกันทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ไม่เกี่ยวกับภูมิปัญญาพิเศษใดๆ ไม่มีข้ออ้างว่า เรียนไม่ไหว อายุมากแล้ว “ลั้นแข้ง” ภาษาเป็นทักษะ เรียนรู้ได้ด้วยการฝึกฝน และใช้เป็นประจำ

อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริง การเรียนภาษาต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นภาษาใดๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ผู้เรียนต้องใช้ความพยายาม อดทน เอาใจใส่และฝึกฝนมากเป็นพิเศษ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษก็เช่นกัน ผู้เรียนจำเป็นต้องทบทวน และฝึกฝนทุกๆ ทักษะ เพื่อให้เกิดความชำนาญ (ณภัทร วุฒิวงศา, 2557)

Jakovits (1971) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง และสรุปปัจจัยที่ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก็คือ สติปัญญา ความสนใจในภาษา สมรรถนะในการรับความรู้ ตลอดจนการถ่ายโอนสิ่งที่เรียนรู้ไปสู่ความรู้ใหม่ โอกาสทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งรวมทั้งเวลาที่ใช้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน หมั่นศึกษาความรู้เพิ่มเติม มีนิสัยการเรียนที่ดี

Gardner and Lambert (1972) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ก็คือ โอกาสในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนภาษาต่างประเทศ เป็นโอกาสได้ใช้ภาษาในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง เช่น การเดินทางไปต่างประเทศ ซึ่งต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การพูดคุยสนทนาของต่างชาติเป็นภาษาอังกฤษ การมีโอกาสเรียนภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน เช่น การดูโทรทัศน์ภาคภาษาอังกฤษ การเข้าค่ายอบรมภาษาอังกฤษ เป็นต้น โอกาสเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาที่สองมากขึ้น

Singer (1975) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษของแต่ละบุคคล ได้แก่ สถานการณ์การเรียนและกระบวนการเรียนรู้ ทักษะ และตัวผู้เรียน ซึ่งแต่ละบุคคลมีปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เช่น ประสบการณ์ และการรับรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการเรียนรู้ของบุคคล

Scheerens (2000) ได้สังเคราะห์งานวิจัย 5 เรื่อง ในประเด็นที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยควบคุมตัวแปรต้น คือ พื้นฐานความรู้เดิม สติปัญญาและเศรษฐฐานะ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยหนึ่งซึ่งเป็นกระบวนการในการนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้แก่ การใส่ใจในการเรียนรู้และโอกาสในการเรียนรู้

Eqqen and Kauchauk (2013) ได้ศึกษาการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพบว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ไม่มีใครเหมือนกันเลย การที่ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนและประสบการณ์ในการเรียนต่างกัน เป็นเพราะความแตกต่างด้านเขาวานปัญญาหรือสติปัญญา ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ ทั้งในสถานศึกษาและการเรียนรู้จากสถานการณ์ในชีวิตจริงก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อความสามารถและความสำเร็จในการเรียน

จากแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ซึ่งทำให้บุคคลมีความสามารถแตกต่างกัน ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาครั้งนี้ คือ การเข้ารับการอบรมภาษาอังกฤษ การเดินทางไปอบรมหรือสัมมนาต่างประเทศ และการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงาน อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ที่บุคคลได้รับจากประสบการณ์จะเป็นไปในทิศทางใด เจตคติจะเป็นตัวกระตุ้นพฤติกรรมในการแสดงออกต่อสิ่งนั้น ให้เป็นไปในทางบวกหรือลบ

2. ปัจจัยเจตคติต่อภาษาอังกฤษ

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

เจตคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคล ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 235) ในปัจจุบันมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Glietman (1992) ให้ความหมายว่า เจตคติ เป็นสภาพของจิตใจที่มีต่อความคิด ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ความรู้สึก การไตร่ตรอง และการโน้มน้าวที่แสดงออกในทางบวก หรือทางลบ

Coon (1992) ให้คำนิยามของเจตคติ ไว้ว่าเป็นผลที่เกิดจากการผสมระหว่างความเชื่อ และอารมณ์ที่ทำให้บุคคลมีการแสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคล วัตถุ สถานการณ์ในทางบวก หรือทางลบ

Aiken (1994) กล่าวว่า เจตคติ คือความรู้สึกนึกคิดที่ได้เรียนรู้มาเพื่อที่จะตอบสนองในทางบวก หรือทางลบต่อบุคคล วัตถุ หรือสถานการณ์

พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์ (2546) นิยามว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นบุคคลให้แสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการสนับสนุน หรือต่อต้าน

จากที่กล่าวมาสรุปว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ความรู้ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจประเมินค่าไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้

2.2 เจตคติ ตามแนวคิดทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2548) กล่าวว่า ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม (Trait Theory) แสดงถึงสาเหตุพฤติกรรมของคนดี และพฤติกรรมของคนเก่ง พฤติกรรมเหล่านั้นเกิดจากสาเหตุด้านจิตใจอะไรบ้าง ต้นไม้อัจฉริยะธรรมในทฤษฎีนี้มีความสำคัญ 3 ส่วน คือ ดอกผล ลำต้น และส่วนราก พฤติกรรมที่ดีและเก่ง เปรียบเสมือนผลผลิตที่น่าพอใจ และมีประโยชน์ คือ ดอกไม้ และผลไม้

จิตลักษณะ ซึ่งเป็นสาเหตุพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เปรียบเสมือนลำต้นของต้นไม้ กิ่งคือต้นไม้จะออกดอกและผลสมบูรณ์ ก็ต้องมีลำต้นที่สมบูรณ์ เจตคติเปรียบได้กับส่วนของลำต้น ซึ่งเป็นจิตลักษณะ อันเป็นสาเหตุของพฤติกรรม

วรวรรณ อัครกุล รัชณี ลัมสวัสดิ์ สุมาลี อรุณรัตน์ดิลก พรรณี ผานิตนันท์ และ จิรนนท์ พากเพียร (2546) ได้สรุปแนวความคิดจากนักวิชาการหลายๆ ท่านว่า เจตคติ คือ จิตลักษณะประเภทหนึ่ง ที่เป็นความรู้สึกที่จะตอบสนองไปในทางที่ชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจกล่าวได้ว่าเจตคติเป็นความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ โดยมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ รวมทั้งความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเฉพาะอย่าง

ทั้งนี้ เมื่อบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อเป้าหมาย เช่นการเรียนรู้ บุคคล สถานการณ์ ฯลฯ พฤติกรรมที่แสดงออกก็คือ ความสนใจ ความชอบ ความรู้สึกที่ดี การยอมรับ ในขณะที่เดียวกัน ถ้าเจตคติเป็นไปในทางลบ พฤติกรรมที่ปรากฏก็จะเป็นไปในทิศทางที่ตรงกันข้าม

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ สมชาย หิรัญกิตติ และสิริพร จำปาทอง (2548) กล่าวว่า องค์ประกอบของเจตคติ ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญดังนี้

1) ส่วนของความเข้าใจ (The Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความรู้ ความเชื่อ ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะถูกหรือผิด หากมีความรู้และความเชื่อว่าสิ่งใดดี ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น

2) ส่วนของความรู้สึก (The Affective Component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคล ที่มีอารมณ์มาเกี่ยวข้อง หากบุคคลมีความรู้สึกชอบบุคคลใด หรือสิ่งใดก็จะทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อบุคคลนั้น หรือสิ่งนั้น

3) ส่วนของพฤติกรรม (The Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งความโน้มเอียงที่บุคคลแสดงออกเป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ หรือความรู้สึกที่มีอยู่

จะเห็นได้ว่า การที่บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่างก็เนื่องมาจากบุคคลมีความเข้าใจ มีความรู้สึกหรือมีแนวความคิดที่ต่างกัน บุคคลที่มีเจตคติเชิงบวก จะแสดงออกด้วยความรู้สึกร่างกายจิตใจ ในด้านดีต่อบุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนบุคคลที่มีเจตคติเชิงลบ ก่อให้เกิดอคติ สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางไม่ดี ไม่เชื่อถือ รวมทั้งเกลียดชัง ขณะที่บุคคลที่มีเจตคติหนึ่งเฉยๆ ก็จะไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวหรือปัญหาใดๆ เจตคติทั้ง 3 แบบ บุคคลจะมีเพียงประการเดียว หรือหลายประการก็ได้ ขึ้นอยู่กับความมั่นคงในความรู้สึก ความเชื่อ หรือค่านิยมอื่นๆ ที่มีต่อสิ่งนั้นๆ ในขณะเดียวกัน องค์ประกอบของเจตคติทั้ง 3 ส่วนจะมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน หากองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลนั้นก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย

2.3 เจตคติที่มีต่อภาษาอังกฤษ

Bilash and Tulasiewicz (1995) กล่าวว่า การรับรู้ภาษาที่สอง มีความเกี่ยวข้องกับเจตคติ การสร้างเจตคติในทางบวก ย่อมเป็นสิ่งเร้าทำให้ผู้เรียนอยากมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษา นอกจากนั้น เจตคติทางบวกยังส่งผลทำให้ผู้เรียน เลือกใช้กลวิธีในการเรียนรู้ที่หลากหลายอันจะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และเขียนได้อย่างรวดเร็ว แต่การแก้ไขเจตคติไม่สามารถทำได้ในเวลาอันสั้น ต้องใช้เวลาและเทคนิคที่หลากหลาย เช่นเดียวกับ Klein (1990) ที่ว่า

เจตคติเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนรู้ภาษาที่สอง หากผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษานั้น ๆ จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จมากกว่าผู้เรียนที่มีเจตคติไม่ดี สอดคล้องกับ Wenden (1991) ที่กล่าวว่าหากผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษานั้นๆ ก็จะเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียนภาษามากกว่าผู้ที่เจตคติไม่ดีต่อการเรียนภาษา นอกจากนี้ Krashen (1995) ได้อธิบายว่า เจตคติและความถนัดทางภาษามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศ แต่ไม่ขึ้นต่อกัน ทั้งนี้ผู้เรียนบางคนอาจมีเจตคติที่ดีแต่ความถนัดทางภาษาต่ำ หรือบางคนมีเจตคติในทางลบแต่มีความถนัดสูง อย่างไรก็ตามเจตคติมีส่วนในการกำหนดความสำเร็จในการเรียน ผู้เรียนบางคนอาจไม่ได้ต้องการเป็นเหมือนเจ้าของภาษา แต่ทำให้ได้รับรู้แนวคิด ตลอดจนวิถีดำเนินชีวิตสมัยใหม่ที่เป็นประโยชน์

เจตคติที่มีต่อภาษาอังกฤษ ถ้าเป็นไปในทางที่ดีก็จะทำให้ผู้เรียนมีความสุขใจ ในการที่จะเรียนรู้ มีการฝึกฝนแสวงหาวิธีที่จะเรียนรู้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยเฉพาะความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ในขณะที่เดียวกับบุคคลที่กล้าแสดงออก ไม่อายในการที่จะพูด หรือสื่อสารภาษาอังกฤษก็จะทำให้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น เนื่องจากได้มีการฝึกทักษะ

3. ปัจจัยบุคลิกภาพ

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ (Personality) มาจากภาษาละตินแปลว่า หน้ากาก ซึ่งใช้สวมใส่เวลาแสดงละคร เพื่อเปลี่ยนบุคลิกลักษณะของบุคคลหนึ่งไปเป็นอีกคนหนึ่ง

Allport(1963) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือรูปแบบที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะภายในของบุคคล และแบบแผนพฤติกรรมของบุคคลเป็นลักษณะเอกลักษณ์ที่แสดงออกทั้งด้านความคิด ความรู้สึก ความสนใจ รวมถึงลักษณะด้านสรีระ เน้นบุคลิกภาพทั้งภายนอกและภายใน อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลรวมทั้งหมดของพฤติกรรมแต่ละคน

Anastasi (1997) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคล เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างก็อาจทำให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน หรือแม้แต่พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็อาจทำให้บุคลิกภาพแตกต่างกันได้

Cattell (1970) กล่าวว่า บุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่ช่วยทำนายพฤติกรรมของบุคคลในแต่ละสถานการณ์ที่กำหนดได้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้นอยู่ในภายใน

Karmel (1970) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของคุณลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลตลอดจนสติปัญญา และความสัมพันธ์ทางสังคม

Robbins (1997) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แนวทางที่บุคคลได้ตอบหรือมีปฏิกิริยาต่อสิ่งต่างๆ ที่อาจเป็นบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ โดยแต่ละบุคคลจะมีวิถีปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป

ลิวิน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะโดดเด่นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีการแสดงออกแบบนั้นเป็นประจำกับสถานการณ์เฉพาะอย่าง จนเป็นนิสัยถาวร

อารี พันธุ์มณี (2546) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลอันเป็นเอกลักษณ์ในการแสดงออกทั้งด้านความคิด ความรู้สึก ความสนใจ สติปัญญา รวมทั้งด้าน

สรีระ ทำให้สามารถแยกแยะความแตกต่างและบุคลิกภาพของบุคคล อันเป็นผลมาจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม

สมร พลศักดิ์(2550) ได้ให้ความหมายว่าบุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะ และพฤติกรรมต่างๆของบุคคลทั้งที่เปิดเผย และซ่อนเร้นอยู่ภายใน ซึ่งแสดงออกมาอย่างมีแบบแผน เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เป็นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ แสดงให้เห็นถึงลักษณะตัวตนของแต่ละบุคคลอย่างเป็นเอกลักษณ์

จากความหมายของบุคลิกภาพ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ เป็นลักษณะโดยรวมของบุคคล ทั้งบุคลิกภาพภายนอก ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา กิริยา ท่าทาง และบุคลิกภายใน ได้แก่นิสัย ความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ อารมณ์ ซึ่งเป็นตัวกำหนดรูปแบบพฤติกรรมจนกลายเป็นเอกลักษณ์ ทำให้บุคคลนั้นๆแตกต่างไปจากคนอื่น

3.2 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ Carl G.Jung

ทฤษฎีบุคลิกภาพนั้นมีหลายทฤษฎี ไม่มีทฤษฎีใด ทฤษฎีหนึ่งที่สามารถอธิบายคุณลักษณะของบุคลิกภาพได้ครบทุกด้าน เนื่องจากบุคลิกภาพเป็นเรื่องกว้างขวาง ซับซ้อน แต่ละทฤษฎีเน้นศึกษาในแนวคิด และแง่มุมที่ต่างกัน สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ทฤษฎีบุคลิกภาพของ Carl G. Jung

Jung จิตแพทย์ชาวสวิส ที่ได้ชื่อว่าเป็นนักคิดที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่ง และได้รับการยกย่องว่าเป็นนักจิตวิทยาที่อยู่ในระดับแนวหน้า งานวิจัยที่เขาศึกษาเป็นเรื่องพฤติกรรมของบุคคล Jung เชื่อว่า บุคลิกของแต่ละบุคคลเป็นผลรวมของอนาคตกาล และอดีตกาล พฤติกรรมของมนุษย์ได้รับเงื่อนไข ไม่เพียงแต่ความแตกต่างที่เกิดจากประสบการณ์ที่สะสมในอดีตกาลเท่านั้น แต่ยังเกิดจากปัจจัยอื่นๆ เช่น ความปรารถนาในอนาคต อย่างไรก็ตามบุคคลจะเป็นเช่นไรย่อมขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่ในวัยเด็ก และในการดำเนินชีวิต ตามแนวทฤษฎีของ Jung ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extrovert) หรือผู้ที่เจตคติที่หันออกจากตนเอง ซึ่งจะมีการแสดงออกที่เผชิญกับโลกภายนอก บุคคลประเภทนี้จะชอบแสดงตัว ชอบสังคม มักจะมีเพื่อนมาก ช่างพูด ร่าเริง ชอบนำตัวไปพัวพันกับสิ่งแวดล้อมหรือบุคคลอื่นโดยทั่วไป มีความสามารถสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นคนเปิดเผย ไม่ชอบทำอะไรซ้ำซากจำเจ มีความเชื่อมั่นบนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์อย่างเหมาะสม กล้าเผชิญกับปัญหา ชอบมีประสบการณ์ด้วยตนเอง

2) บุคลิกภาพแบบเก็บตัว(Introvert) หรือผู้ที่มีเจตคติหันเข้าหาตนเอง เป็นผู้ที่มุ่งเข้าหาตนเองบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ มักทำหรือคิดโดยผูกพันกับตนเองมากกว่าบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อมอื่น ไม่ชอบสมาคมกับผู้อื่น ชอบเก็บตัว ไม่ชอบสังสรรค์ ไม่ชอบทำตัวเด่นเมื่อออกงาน ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ยึดมั่นในความรู้สึกของตนเอง ชอบทำอะไรตามกฎเกณฑ์แบบแผนที่วางเอาไว้ ไม่ยืดหยุ่น มีหลักการแน่นอนในการที่จะควบคุมตนเองและเมื่อเกิดปัญหาก็มักจะแยกตัวไปจากสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหา

จากลักษณะบุคลิกภาพทั้งสองแบบที่กล่าวมานี้บุคคลบางคนไม่ได้โน้มเอียงไปในลักษณะหนึ่งลักษณะใดโดยเฉพาะ คือไม่ชอบแสดงออกมากเกินไปหรือไม่ชอบเก็บตัวมากเกินไป Jung เรียกบุคคลในกลุ่มนี้ว่า บุคลิกแบบกลางๆ (Ambivert) ซึ่งจะเป็นคนธรรมดาไม่เด่นเป็นพวกที่ผสมผสานอยู่ในคนส่วนใหญ่ทั่วไป

3.3 บุคลิกภาพกับการสื่อสารภาษาอังกฤษ

วิภาพร มาพบสุข (2542) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีผลต่อความสำเร็จในชีวิต ลักษณะบุคลิกภาพบางอย่าง มีความสำคัญมากต่อการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัว ในยุคที่ภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทสำคัญ บุคคลจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษและสามารถสื่อสารได้ จากแนวคิดของ Jung บุคคลที่มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่ชอบเก็บตัว ชอบพูดคุย เปลี่ยนแปลงตนเองได้ตามความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อม ทำให้มีโอกาสได้เรียนรู้มากกว่า ทั้งนี้จากการศึกษาผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พบว่า เป็นผู้ที่มีความกล้าที่จะลองใช้ภาษา มีความกระตือรือร้นที่จะใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Gillet, 1987) อย่างไรก็ตามจากการที่ประธานองค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่นประจำกรุงเทพฯ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของคนไทยที่ว่า คนไทยไม่กล้าแสดงออก ขี้อาย ไม่มั่นใจตัวเอง เก่งแต่ภาษาของตนเอง ทำให้ขาดโอกาสแข่งขันกับต่างชาติในเวทีต่างๆ (วิวัฒน์ เศรษฐราชูช่วย, 2558)

James (2013) ได้สะท้อนปัญหาในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของคนไทยผ่านบทความภาษาอังกฤษ “Education in Thailand: A Terrible Failure” โดยระบุปัญหาที่ว่า วัฒนธรรมไทย ผู้เรียนส่วนใหญ่เคยชินกับการเป็นผู้ถูกป้อนข้อมูลอย่างเดียว ผู้เรียนมักจะนั่งเฉยๆ ฟังและจด ซึ่งขัดกับการเรียนรู้ภาษาที่ดี ซึ่งต้องกระตือรือร้น จึงเป็นเหตุผลที่ว่า บุคคลที่กล้าพูด กล้าเสี่ยง กล้าแสดงความคิดเห็น น่าจะเป็นผู้ที่มีโอกาสในการเรียนรู้ที่ดี รวมถึงโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงได้สนใจนำบุคลิกภาพด้านการแสดงออกหรือในรูปแบบแสดงตัวมาเป็นปัจจัยหนึ่งในการศึกษาครั้งนี้ อย่างไรก็ตามอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งมีความสำคัญในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ก็คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่จะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้จักแสวงหาความรู้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

4. ปัจจัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองแปลความหมายมาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลายคำได้แก่ Self-directed learning, Autonomous learning, Self-study หรือ Independent study (Knowles, 1975, Dickinson 1993, Holec 1981)

Holec (1981) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นความสามารถในการทำหน้าที่รับผิดชอบ การเรียนรู้ด้วยตนเอง

Boud and Griffin (1987) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการที่ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ที่มาจากความต้องการของตนเอง มีทิศทางการทำงาน และความรับผิดชอบในงาน ไม่ว่าจะสถานการณ์ในการเรียนจะเป็นเช่นใด หรืออายุของผู้เรียนจะเป็นเท่าใด

Candy (1991) กล่าวว่า ผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง จะมีลักษณะที่สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้วยความกระตือรือร้นอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่พึ่งการเสริมแรงหรือรางวัลจากผู้อื่น รู้จักเลือกแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการเรียนรู้ ขณะเดียวกันการวินิจฉัยเพื่อประเมินความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง อาจจะเป็นด้วยความช่วยเหลือของผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

Little (1991) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า เป็นความสามารถในการทำงานด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระ

Abouserie(1995) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการที่ผู้เรียนต้องเรียนด้วยตนเองปราศจากการควบคุมจากผู้สอน และรับผิดชอบตนเองในการเรียนรู้

พัชรี มะแสงสม (2544) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีเสรีภาพในการใช้ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ตลอดจนการวางแผน การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกวิธีการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และประเมินผลด้วยตนเอง โดยอาจปรึกษา หรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นได้

ทิตนา เขมมณี (2548) ได้ระบุกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า ผู้เรียนมีการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง วินิจฉัยความต้องการ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

พจนา ทรัพย์สมาน (2550) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองจะเกิดขึ้นได้ ผู้เรียนต้องเป็นเจ้าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความกระหายใคร่รู้ และลงมือหาคำตอบในสิ่งที่ที่อยากรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่สามารถจะเกิดขึ้นได้ถ้าผู้เรียนไม่ปรารถนาที่จะเรียน

บุคคลที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มักจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ และมีความคิดรวบยอดในทางบวก ทั้งนี้การเรียนรู้ อาจถูกกำหนดได้จากความตั้งใจ ความรับผิดชอบ และการยอมรับต่อสิ่งที่จะตามมา การเรียนรู้ด้วยตนเอง อาจกล่าวได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง

4.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Knowles(1975) กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยตนเองว่ามีความสำคัญ 4 ประการ คือ

1) บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากกว่าและดีกว่าบุคคลที่เป็นเพียงผู้รับหรือรอให้ผู้สอนถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ จะเรียนอย่างตั้งใจ มีเป้าหมาย ทั้งยังมีแรงจูงใจสูงสามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่า และยาวนานกว่า

2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสอดคล้องกับกระบวนการทางธรรมชาติ เมื่อแรกเกิดบุคคลต้องพึ่งผู้อื่น แต่เมื่อบุคคลเติบโตขึ้น มีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นจะค่อยๆพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระ ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น ไม่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมหรือกำกับของผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง และชี้นำตนเองได้

3) การเพิ่มขึ้นของนวัตกรรมทางการศึกษา เช่น ศูนย์วิทยบริการ การศึกษาอย่างอิสระ การศึกษาระบบมหาวิทยาลัยเปิด รูปแบบของนวัตกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นความรับผิดชอบของผู้เรียนที่จะต้องเริ่ม จากการริเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง

4) ความเปลี่ยนแปลงของโลกหลายๆ ด้านอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ในการศึกษา ได้แก่

(1) ความรู้ต่างๆ ที่มนุษย์เรียนรู้ และสะสมไว้ค่อยๆ ล้าสมัย ดังนั้นจึงต้องพัฒนาทักษะดังกล่าว เมื่อบุคคลจบการศึกษาไปแล้ว ก็ยังสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ใหม่เท่าทันโลก

(2) การเรียนรู้จะเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต และบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

(3) การเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ได้จำกัดอายุผู้เรียน ผู้เรียนมีโอกาที่จะตัดสินใจเลือกเรียนตามความสนใจ ทั้งนี้ควรเน้นทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อจะได้ใช้ทักษะนี้ในการแสวงหาความรู้ ให้ทันต่อเหตุการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

การเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เนื่องจากการศึกษาในยุคปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นแต่เพียงในห้องเรียน มีวิทยาการใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา จำเป็นต้องมีการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ เป็นการพัฒนาดตนเอง ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน และยังเป็นวิถีทางที่จะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของการศึกษา

4.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในหมวดที่ 4 มาตรา 22 ไว้ว่า การศึกษาต้องมุ่งพัฒนาคนให้เต็มไปด้วยศักยภาพ โดยให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีการปลูกฝังให้ผู้เรียน รู้ถึงวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมาตรา 15 ได้กำหนดระบบการศึกษา มี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

นอกจากนี้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 มาตรา 8 ก็ได้ให้ความสำคัญต่อผู้เรียน โดยได้ระบุไว้ว่าให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการจัดการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อที่จะพัฒนาดตนเองและปรับตนเองให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สามารถทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคม

จากพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว ได้ตระหนักถึงการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ด้วยตนเอง มีความใฝ่รู้ และพร้อมจะเรียนรู้อยู่เสมอ อย่างไรก็ตามได้มีแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง มีหลักการที่สำคัญว่าในการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำและสร้างความรู้ และทฤษฎีดังกล่าวยังได้อธิบายการได้มาซึ่งความรู้ของบุคคล

4.4 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist Theory) เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget และ Vygotsky ซึ่งให้ความสนใจกระบวนการรู้คิดหรือกระบวนการทางปัญญา เริ่มต้นจาก Piaget ซึ่งเสนอว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการส่วนบุคคล

พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล มีการปรับตัวผ่านกระบวนการซึมซาบ หรือดูดซึม (Assimilation) ซึ่งเกิดจากการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้เดิมที่มีอยู่ หากไม่สัมพันธ์กันหรือไม่เข้ากันจะเกิดภาวะไม่สมดุล บุคคลจะพยายามปรับให้อยู่ในภาวะสมดุล โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) ซึ่ง Piaget เชื่อว่าพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลจะเป็นไปตามลำดับขั้น ส่วน Vygotsky ได้ขยายขอบเขตการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลว่า เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ ตั้งแต่เกิดทั้งสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น (ทิสนา เขมมณี, 2557; สุรงค์ ไข้วตระกูล, 2544)

จากแนวคิดการได้มาซึ่งความรู้ สามารถแบ่งการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ออกเป็น 2 ทฤษฎี ดังนี้

1) Cognitive Constructivist Theory เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการของ Piaget ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม

2) Social Constructivist Theory เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการของ Vygotsky ซึ่งเชื่อว่า ผู้เรียนสร้างความรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ในขณะที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในบริบทของสังคม ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ด้วยการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจเดิมให้ถูกต้อง หรือที่ซับซ้อนให้กว้างขวางขึ้น

แม้ว่าแนวคิดแบบ Cognitive Constructivism และ Social Constructivism จะมีความคิดเห็นต่างกันในการสร้างความรู้ของผู้เรียน แต่มีความคิดเห็นร่วมกันที่ว่า Constructivism มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) ผู้เรียนจะควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2) เน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและความสำคัญของความรู้เดิม
- 3) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีความสำคัญต่อการเรียนรู้
- 4) การจัดสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมคล้ายชีวิตจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ความหมาย

จิราภรณ์ ศิริทวี (2541) ให้แนวคิดที่ว่าหัวใจสำคัญของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ที่ทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ดีที่สุด คือ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นเจ้าของการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติจริง เช่นเดียวกับ อัมพร ม้าคะนอง (2543) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการสร้างของผู้เรียน โดยใช้ความรู้ และประสบการณ์ที่ตนมีอยู่ และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม มากกว่าจะเป็นสิ่งที่จดจำจากการถ่ายทอดมา

จากแนวคิดทฤษฎี ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ถ้าบุคคลสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถที่จะคิดวิเคราะห์ความรู้ วิเคราะห์ตนเองและสังคมโลก การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นแนวทางหนึ่งที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพของสังคมในปัจจุบัน และเป็นวิถีทางที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.5 การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ หรือ ภาษาต่างประเทศของแต่ละบุคคล อาจจะใช้วิธีเฉพาะ ซึ่งเป็นความคิดหรือพฤติกรรมของตนเองในการที่จะทำให้เข้าใจ หรือจดจำความรู้ใหม่ บางคนใช้วิธี

ฟังเพลง ดูภาพยนตร์ หรือละครภาษาอังกฤษ หรือการเดาความหมายจากความรู้เดิมที่ได้เรียนรู้แล้ว การใช้เทคนิคเหล่านี้จะต้องมาจากความตั้งใจ ที่ต้องการจะพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น ยิ่งในปัจจุบันความเจริญของสื่อเทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้มีมากมาย ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ที่จะทำให้ตนเองเกิดความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น ขณะเดียวกันการได้พูดคุยกับเพื่อน ชาวต่างชาติเป็นประจำและต่อเนื่อง สามารถจะพัฒนาภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้น (บุปผา อยู่ทรัพย์ ,2555) ในขณะที่การไม่ปิดกั้นตนเองของบุคคล ความทันสมัย รอบรู้ ใฝ่รู้ ตลอดจนมีการฝึกฝนอยู่เสมอ จะสร้างความมั่นใจในการสื่อสารมากขึ้น จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคคล เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากขึ้น การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาปัจจัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในด้านการใส่ใจในการเรียนรู้ และด้านการคิดแก้ปัญหาเมื่อมีข้อสงสัยทั้งนี้ การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทย เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ดำเนินภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติ การศึกษาพ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ.2545 และดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF:HEd) ขณะเดียวกัน จากกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2655) ในการประชุม ระดับนานาชาติ พบว่าปัจจัยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้บัณฑิตไทยรุ่นใหม่ จำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถในระดับสากล ดังนั้น การผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งในระดับอาเซียนและระดับสากล เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้โดยเฉพาะบัณฑิตไทย จะต้องพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้อยู่ในระดับที่ใช้งานได้ไม่ว่า จะเป็นทักษะการฟัง พูด อ่าน หรือเขียน เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการของอาเซียนที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศสมาชิก (สุบิน ยุระรัช,2556) และยังเป็นภาษาสากลที่ใช้สื่อสารกันทั่วโลก

จากประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (การศึกษา,2559) เรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีสาระสำคัญให้สถาบันอุดมศึกษากำหนด นโยบายและเป้าหมายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในทุกหลักสูตร และทุกระดับการศึกษา มีตัวชี้วัด และการประเมินผลที่ชัดเจน ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ โดยมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนด ตลอดจนการจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษา สามารถพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษได้ด้วยตัวเอง จัดให้นักศึกษาทดสอบความรู้ ภาษาอังกฤษตามแบบทดสอบมาตรฐาน ที่สถาบันสร้างขึ้นหรือที่เห็นสมควรและอาจนำผลการ ทดสอบบันทึกใบรับรองผลศึกษาหรือจัดทำเป็นประกาศนียบัตร โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไป นโยบายดังกล่าวทำให้การยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษาเป็นไป อย่างเป็นรูปธรรมขณะเดียวกัน เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 อาจารย์ ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ ต้องมีคะแนนทดสอบภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน

ประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2558) ความจำเป็นและความสำคัญในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ จึงนำมาสู่การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ที่ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร ศูนย์กลางความเจริญของประเทศ และเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงระดับโลกจึงเป็นโอกาสที่ดีในการที่จะได้สื่อสารภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวจำนวนมากในแต่ละปี ด้วยเหตุที่ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีความโดดเด่นหลายประการ เป็นเมืองที่คนทั่วโลกอยากมาเยือน

กรุงเทพมหานครในมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

กรุงเทพมหานคร เวนิชแห่งเอเชีย เมืองหลวง เมืองประวัติศาสตร์ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เมืองสีลศิลป์ อาหารเลิศรส เมืองแห่งรอยยิ้ม ที่คนทั้งโลกหลงรัก (Skyscanner, 2557)

M Thai (2556) ได้กล่าวถึงความเป็น กรุงเทพฯในสายตาคนต่างชาติไว้ว่า คนต่างชาติต่างทราบดีว่ากรุงเทพฯ เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในระดับโลก และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายต่างๆที่ถูกกว่าเมืองชื่อดังอื่นๆทั่วโลก ทั้งด้านวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมที่มีเสน่ห์ เป็นเอกลักษณ์ เป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากมาสัมผัส

ผลการสำรวจและการรวบรวมข้อมูล จากหลากหลายหน่วยงานที่แสดงถึงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อกรุงเทพฯไว้ดังนี้

ผลการสำรวจของศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (กรุงเทพโพลล์, 2552) พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติ ยกให้กรุงเทพฯ เป็นเมืองน่าท่องเที่ยวมากที่สุดในบรรดา 10 เมือง ที่เข้าประชุมเครือข่ายเมืองใหญ่แห่งเอเชีย 21 (The 8th Planary Meeting of Asian Network of Major Cities 21) รองมา ได้แก่ โตเกียว และสิงคโปร์ สิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว กรุงเทพฯ อันดับแรก คือ อาหารไทย รองลงมาคือ โบราณสถาน โบราณวัตถุ อัญมณีไมตรีของคนไทย วัฒนธรรมประเพณี และศิลปะพื้นบ้านและแหล่งช้อปปิ้ง ตามลำดับ

การรายงานข้อมูลของมาสเตอร์การ์ด จากดัชนีชี้วัดข้อมูลปลายทางของการใช้จ่ายใช้สอย (Global Destination Cities Index) โดยนักท่องเที่ยวทั่วโลกที่ใช้บริการของบัตรมาสเตอร์การ์ด ซึ่งได้ทำการสำรวจเมืองซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวอยากไปมากที่สุด ซึ่งพบว่ากรุงเทพฯ อยู่ในอันดับต้นๆในทุกๆปีตั้งแต่ ปี 2009 – 2015 โดยมีกรุงลอนดอนเป็นอันดับหนึ่งมาโดยตลอด ยกเว้นปี 2013 กรุงเทพฯ ได้เป็นสุดยอดเมืองท่องเที่ยว ซึ่งเป็นครั้งแรกที่เมืองในภูมิภาคเอเชียได้ตำแหน่งนี้ รองลงมาคือกรุงลอนดอน (Harjani, 2015) แต่ในปี 2015 กรุงลอนดอน กลับมาเป็นอันดับหนึ่งที่มีนักท่องเที่ยวอยากไปมากที่สุด โดยคาดว่ามียกนักท่องเที่ยว 18.82 ล้านคน อันดับสองได้แก่ กรุงเทพฯ ด้วยปริมาณนักท่องเที่ยว 18.24 ล้านคน (Diez, 2015) ส่วนสถานที่ที่อยากไปในกรุงเทพฯนอกจากจะเป็นโบราณวัตถุแล้ว ชาวต่างชาติสนใจ ตลาดนัดสวนจตุจักร ห้างมาบุญครอง ตลอดจนทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ฯลฯ

ขณะเดียวกัน Agodaซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่มีชื่อเสียงในการจองหรือสำรองที่พัก โดยในปี 2012 ได้ทำการสอบถามผู้มาใช้บริการเว็บไซต์ของ Agodaจำนวน 113,000 คน เมื่อสิ้นสุดการเดินทาง เพื่อ

จัดอันดับเมืองที่มีความตื่นตาตื่นใจในยามราตรี ผลปรากฏว่า กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกให้คะแนนสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง (Agoda, 2012)

และในปี 2014 Agodaได้ทำการสอบถามนักท่องเที่ยวทั่วโลกที่ใช้บริการของ Agoda จำนวน 7,000คนเกี่ยวกับเมืองที่อยากไปเฉลิมฉลองปีใหม่มากที่สุด ผลการสำรวจพบว่า กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่ได้รับเลือกเป็นอันดับหนึ่ง ตามด้วยโตเกียว และบาห์ลี ตามลำดับ (Agoda, 2014)

ความมีชื่อเสียงของกรุงเทพฯทำให้เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก จากการที่ Instagram(2013) ได้ประกาศสถานที่ยอดนิยมที่ถูกถ่ายภาพ และแบ่งปันต่อกัน (Share) ในสื่อออนไลน์ มากที่สุดในโลก ประจำปี 2013 ได้แก่ ศูนย์การค้าสยามพารากอน ประเทศไทย ในขณะที่อันดับรองลงมาอีก 9 แห่งอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ไทยจึงเป็น 1 ในสองประเทศคือ สหรัฐอเมริกา ที่อยู่ใน 10 อันดับสถานที่ที่ชาวอินสตาแกรมถ่ายภาพ และส่งต่อให้ชาวโลกได้ชมมากที่สุด

Skyscanner (2014) ซึ่งเป็นบริษัทรับจองตั๋วเครื่องบินหรือสำรองที่พักทั่วโลก ได้รวบรวมสุดยอดสถานที่เด่นๆในกรุงเทพฯซึ่งนักท่องเที่ยวไม่ควรพลาด ได้แก่ ตลาดนัดสวนจตุจักร อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ แยกราชประสงค์ เซ็นทรัลเวิลด์ สีลม ซึ่งสถานที่ดังกล่าว สามารถเดินทางและเชื่อมต่อกันโดยรถไฟฟ้ามหานคร (BTS) ทำให้ได้รับความสะดวกในการเดินทาง นอกจากนี้ก็ยังมีย่านเยาวราช อาณาบริเวณท่าเตียน ท่าช้าง ท่ามหาราช ซึ่งเป็นบริเวณที่มีสถานที่สำคัญและสวยงาม การล่องเรือเจ้าพระยา ชมทัศนียภาพ และถนนข้าวสาร

สำหรับการจัดอันดับของเว็บไซต์ชื่อดังเกี่ยวกับการท่องเที่ยว Touropia (2015) เกี่ยวกับสิ่งที่นักท่องเที่ยวประทับใจในกรุงเทพฯ 10 อันดับ ได้แก่ พระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม รองลงมา คือ วัดโพธิ์ เซ็นทรัลเวิลด์ วัดอรุณราชวราราม บ้านจิมทอมป์สัน ถนนข้าวสาร ตลาดนัดจตุจักร สวนลุมพินี พระที่นั่งวิมานเมฆ และวัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร ตามลำดับ

จากข้อมูลและผลการสำรวจดังกล่าว จะเห็นได้ว่า กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับโลก เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าประทับใจ ผู้คนมีอัธยาศัยไมตรี อย่างไรก็ตาม การที่มีนักท่องเที่ยวทั่วโลกเดินทางมาสู่กรุงเทพฯ ในปริมาณมาก โอกาสที่ทำให้คนไทยซึ่งอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯได้พูดคุยกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติย่อมมากขึ้น ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของคนไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ความเข้าใจในการสื่อสารที่ตรงกัน ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มความประทับใจอยากกลับมาประเทศไทยอีกครั้ง ทั้งนี้ประเด็นการสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ นอกจากการกล่าวทักทายโดยปกติแล้ว คำถามที่คนไทยมักจะไต่ถามเป็นประจำในทุกๆ วันจากนักท่องเที่ยวต่างชาติเหล่านี้มีอะไรบ้าง ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวในหลากหลายอาชีพ จะเป็นผู้ให้คำตอบได้ดีที่สุด โดยสรุปข้อมูลจากการเข้าร่วมกลุ่มสนทนาของบุคคลดังกล่าว

แนวคิดและหลักการ การสนทนากลุ่ม

1. แนวคิดของการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเทคนิคที่นักวิจัยมักใช้ค้นหาประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้สึก ความประทับใจ หรือสถานการณ์ต่างๆ มีความเป็นอิสระใน

การแสดงความคิดเห็น การกำหนดเวลาของการสนทนา และบรรยากาศ ก็สร้างขึ้นมาให้เป็นกันเองที่สุด (Gaskell, 2000)

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2550) กล่าวว่า การสนทนากลุ่ม เป็นวิธีการเก็บข้อมูลอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งนิยมใช้กันในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะในกลุ่มวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องการได้มาซึ่งข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว แต่เชื่อถือได้ระดับหนึ่ง ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจะต้องเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีบทบาทในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้เก็บข้อมูลจะนัดหมายให้ผู้ให้ข้อมูลมาประชุมร่วมกัน ที่แห่งใดแห่งหนึ่ง การแสดงความคิดเห็นหรือการซักถามจะเป็นไปในลักษณะการสนทนา การให้ความคิดเห็นเป็นไปอย่างเสรี

2. หลักการสนทนากลุ่ม

2.1 เริ่มจากคัดเลือกประชากรที่ต้องการศึกษา จำนวนไม่มากนักมาร่วมวงสนทนา เพื่ออภิปรายพูดคุย โดยมุ่งประเด็นไปยังเรื่องที่สนใจศึกษา อาจเลือกผู้ร่วมสนทนากลุ่มประมาณ 7-12 คน มีผู้ดำเนินการสนทนา มีผู้จดบันทึกการสนทนา หรือบันทึกเสียง เมื่อเสร็จสิ้นการสนทนา นำรายละเอียดจากการจดบันทึกและบันทึกเสียงมาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป

สำหรับจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมจำนวน 7-8 คน เป็นกลุ่มที่มีลักษณะโต้ตอบและโต้แย้งที่ดีที่สุด ส่วนในกรณีที่มี 9-12 คน อาจทำให้ยากต่อการสรุปประเด็นปัญหา (วานิช มาลัย, อรสา ปานขาว, 2548)

ทั้งนี้ ประโยชน์จากการสนทนากลุ่ม คือ การนำข้อมูลที่ได้รับมากำหนดคำถามต่างๆที่ใช้ในการวิจัย ในขณะเดียวกัน การจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะกับการออกแบบสอบถาม จะมีความเหมาะสม เมื่อมีนักวิจัยต้องการข้อมูลเชิงปริมาณ และต้องการคำตอบที่ว่า มีจำนวนคนกี่คนที่มีความคิดเห็นตรงกัน หรือมีความคิดเห็นเป็นอย่างอื่น อย่างไรก็ตาม กลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ ยังนำไปใช้ได้เหมาะสมมากกว่า กรณี การศึกษาเกี่ยวกับเจตคติ หรือ การศึกษาเชิงลึก (กิติพัฒน์นันทปัทมะดุลย์, 2550)

2.2 การดำเนินการสนทนากลุ่มย่อย

ก่อนที่จะดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้ร่วมงานควรมีการตกลง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาและทดสอบคำถาม เพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน ทั้งนี้ในการดำเนินการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนาต้องสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปล่อยให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นเต็มที่อย่างอิสระเสรี และเป็นธรรมชาติ สำหรับผู้ทำหน้าที่จดบันทึก จะต้องอยู่ร่วมการสนทนาตลอดเวลา โดยทำหน้าที่จดบันทึก ไม่ควรร่วมสนทนาด้วย ส่วนผู้ช่วยทั่วไปช่วยในการบันทึกเทป อำนวยความสะดวกทั่วไป (I-Chu, 2553)

ในการสนทนากลุ่ม จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เก็บข้อมูลจะต้องให้ทุกคนที่อยู่ในกลุ่มมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและไม่ให้ผู้ใดมีความสำคัญเหนือผู้อื่น ต้องระวังไม่ให้เกิดการผูกขาดการสนทนา ในการซักถาม ผู้เก็บข้อมูลจะต้องไม่แสดงความคิดเห็นของตนเองหรือแสดงท่าทีชี้แนะ ขณะเดียวกัน การสนทนากลุ่มควรเริ่มเมื่อทุกคนมาพร้อมกันและควรให้เสร็จภายในครั้งเดียว

สิ่งที่สำคัญ คือ ผู้ที่ให้ข้อมูลหรือเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (ยกเว้นผู้วิจัย) ต้องเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่จะศึกษา และสมัครใจพร้อมที่จะให้ข้อมูลที่แท้จริงตามความคิดเห็นและประสบการณ์ที่ได้รับ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550)

2.3 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ผู้จัดบันทึก ควรเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ได้บันทึก และ ข้อมูลในเทปบันทึกที่ตรงกัน ครบถ้วน ทั้งนี้ไม่ใส่ความคิดของตนเองลงไปด้วย

2) การวิเคราะห์ข้อมูล หรือวิเคราะห์เนื้อหา อาจนำการวิเคราะห์และนำมาอภิปราย ร่วมกันหลายคน ถ้าความเห็นไม่ตรงกันก็ต้องกลับไปฟังรายละเอียดจากเทป แล้วมาอภิปรายร่วมกัน ใหม่ (Creswell, 2003)

วิธีการสนทนากลุ่มได้นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อแสวงหาความรู้ เกี่ยวกับสิ่งที่ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครมักจะถามคนไทย ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ได้ ยินบ่อยๆ ในชีวิตประจำวัน ข้อมูลที่ได้รับการจากสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสรุป เพื่อ นำไปสร้างเครื่องมือเพื่อวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของผู้สำเร็จ การศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยที่ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สนธิตา เกษรวงค์ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง “การสำรวจความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษของ บุคลากรในสาขาการท่องเที่ยว” โดยการใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในสาขาวิชาชีพ การ ท่องเที่ยวจำนวน 3 กลุ่ม อันได้แก่กลุ่มบุคลากรบริษัทท่องเที่ยว จำนวน 3 คน กลุ่มบุคลากรโรงแรม จำนวน 37 คน และกลุ่มบุคลากรโรงแรม(ระดับบริหาร) จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 70 คน ผล การศึกษาพบว่าหน่วยงานมีความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมาก โดยทักษะที่จำเป็นที่สุดคือ ทักษะการฟังและการพูด ในส่วนของตัวบุคลากรเองก็เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษมากเช่นกัน โดยเฉพาะทักษะทางด้าน การฟังและการพูดเช่นกัน ด้านของความคิดเห็นของผู้บริหารต่อ ความสามารถทางภาษาอังกฤษของบุคลากรในหน่วยงาน ยังไม่พอใจกับความสามารถทาง ภาษาอังกฤษของบุคลากร ลักษณะการใช้ทักษะด้านภาษาอังกฤษของบุคลากร ทักษะการฟังและพูด อยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านทักษะการอ่านและเขียนอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับทักษะการแปลจะ ใช้ในบทสนทนา แปลจดหมาย หนังสือพิมพ์และรายงานมากกว่างานประเภทอื่น และบุคลากรคิดว่า ตนเองยังมีความสามารถทางภาษาอังกฤษในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอและต้องหาวิธีการเพิ่มความรู้ ด้วยการฝึกฝนตนเองอย่างมาก

นุชนาฏวรายศศรี (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนคร วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านตัวผู้เรียนคือนิสัยในการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ปัจจัยด้านสังคม คือ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและการส่งเสริมของที่บ้าน ปัจจัยด้านการ เรียนการสอน คือ บรรยากาศทางวิชาการและการรับรู้พฤติกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา พบว่าตัวแปรที่สามารถส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ คือ เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งของปัจจัยด้านตัวผู้เรียนที่มี

อำนาจพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษได้ร้อยละ 21.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยุพเยาว์ เมืองหมุด และคณะ (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาแรกเข้าระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสุกกรี สาขาวิชาการบัญชี การจัดการ การตลาด สารสนเทศและการท่องเที่ยว จำนวน 50 คน พบว่า นักศึกษามีเพียงร้อยละ 2 ที่มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ร้อยละ 58 มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ที่อ่อนกว่าและมีนักศึกษาร้อยละ 2 ที่มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างขาดการฝึกฝนทักษะทางภาษาและยังขาดการทำกิจกรรมต่างๆ นอกชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของตนเอง ในขณะที่นักศึกษาให้ความเห็นว่าครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาเดิมเป็นครูที่ดีแล้ว อย่างไรก็ตามนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษและมีความต้องการที่จะใช้ภาษาอังกฤษได้ดีเพื่อให้ได้งานที่ดี

อรดา โอภาสรัตน์กร ชไมพร พุทธิรัตน์ และ ทิพวรรณ ทองขุนคำ (2549) ได้ศึกษาความต้องการของประชาชนบ้านศิรีวัง ในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจท่องเที่ยว โดยวิธีการสัมภาษณ์ชาวศิรีวัง จำนวน 151 คน ผลการศึกษา พบว่า ชาวศิรีวังต้องการเรียนภาษาอังกฤษร้อยละ 86.8 และต้องการเรียนทักษะการฟังและการพูดร้อยละ 86.8 ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า ชาวศิรีวังส่วนใหญ่ต้องการเรียนภาษาอังกฤษในทักษะการฟังและการพูดในเรื่องต่างๆ ไป เพื่อพูดคุยกับชาวต่างชาติในฐานะเจ้าบ้านตามมารยาทสากล ทั้งนี้ ชาวศิรีวัง อายุ 18 ปี ถึง 40 ปี ต้องการเรียนมากที่สุดร้อยละ 93.8 เพราะเป็นกลุ่มที่เห็นโอกาส และประโยชน์ในการที่จะนำภาษาอังกฤษไปใช้ในอนาคต ทั้งนี้กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการพูดภาษาอังกฤษ มีความต้องการอย่างเด่นชัดร้อยละ 92.4 เพราะกลุ่มนี้มีโอกาสพบชาวต่างชาติบ่อยครั้ง จึงเกิดแรงจูงใจภายในที่จะเรียนมากกว่า

สุวรรณณี พันธุ์พริกส์ และ ฉลลิกา มหาพูนทอง (2550) ได้ศึกษาความสามารถ ปัญหาและความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 224 คน นักศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 239 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกสอบ KMIT-Test ได้ระดับต่ำในภาพรวม และมีจำนวนนักศึกษา น้อยมากที่สอบผ่านเกณฑ์ครึ่งหนึ่งของแต่ละตอน สำหรับความต้องการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 ระดับ ให้ความสนใจภาษาอังกฤษในระดับดีมาก นักศึกษาต้องการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนตามลำดับ ในแง่ของปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษ พบว่า นักศึกษาไม่สามารถอธิบายและตอบข้อซักถามในการนำเสนอผลงาน ไม่สามารถสนทนาในสถานการณ์ต่างๆ กับชาวต่างประเทศได้ และไม่มีเวลาทบทวนหรือเตรียมตัวเกี่ยวกับบทเรียน

บุปผา อยู่ทรัพย์ (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้อังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาไทยระดับอุดมศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้อังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์อื่นๆ ที่มีใช้เอกภาษาอังกฤษจำนวน 648 คน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาโดยรวม มีระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองในระดับต่ำกว่าก่อนการใช้คู่มือนักศึกษา แต่ระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาหลังการใช้คู่มือนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นระดับปานกลาง และผลวิจัยยืนยันว่า ระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้คู่มือนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

พรรณทิพา นาคคล้าย (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 372 คน ผลการศึกษา พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก และตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การเรียนรู้ได้ดีที่สุด คือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รองลงมาคือการเอาใจใส่อบรมเลี้ยงดู และบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 40.3

สโรชา อนันตพุกษา (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนคันทนาเยาว (ธาริน เจริญสงเคราะห์) กรุงเทพมหานคร จากการทดลองพบ ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ได้แก่ ทักษะคิดต่อการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนคันทนาเยาว (ธาริน เจริญสงเคราะห์) เขตคันทนาเยาว กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ นิสัยทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และสุขภาพจิตของผู้เรียน

วนิดา ดีแป้น (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเลย ผลการวิจัยพบว่า โอกาสในการฝึกใช้ภาษาอังกฤษ ความรู้พื้นฐานเดิม เวลาที่เข้าเรียนชั่วโมงภาษาอังกฤษ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นิสัยการเรียน และเจตคติต่อภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ คือ โอกาสในการฝึกใช้ภาษาอังกฤษ ความรู้พื้นฐานเดิม และเจตคติต่อภาษาอังกฤษ

ธีรารักษ์ พลายเล็ก (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสูง และมีนักศึกษาจำนวนร้อยละ 8.07 ที่มีความสามารถในการสนทนาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน คือ กลวิธีการเรียนและลักษณะนิสัยในเรื่องการใช้ภาษาและปัจจัยด้านข้อมูลพื้นฐาน โดยพบว่า ระดับผลการเรียนมีผลต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ธัญญา สงคง (2555) ได้ศึกษาเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 กลุ่ม 1 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจและสาขางานการออกแบบ

วิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 64 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษ ผลการศึกษา พบว่า เจตคติของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษช่วยในการประกอบอาชีพ ในขณะที่ภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ต้องใช้สมองมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

พัชรศิริ ราชรักษ์ (2555) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพ คุณลักษณะของงาน และระดับความต้องการประสบความสำเร็จของกลุ่มพนักงาน Gen Y. กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มพนักงาน Generation Y ซึ่งเกิดปี พ.ศ. 2525-2533 ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานสังกัดภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดภาคเอกชน มีความต้องการความสำเร็จมากกว่าผู้ปฏิบัติงานในสังกัดภาครัฐ และพบว่าตัวแปรด้านคุณลักษณะของงาน และ บุคลิกภาพ ซึ่งได้แก่ ความเป็นอิสระในการตัดสินใจในงาน ความหลากหลายของทักษะ บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก บุคลิกภาพแบบการเห็นพ้อง ข้อมูลผลการปฏิบัติงาน ความชัดเจนของงาน และบุคลิกภาพแบบแสดงออก สามารถร่วมกันทำนายระดับความต้องการความสำเร็จได้

เพ็ญภัทร พันผา (2556) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นปีที่ 4 คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จำนวน 57 คน ผลการศึกษาพบว่า ทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรเสริมทักษะภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 3 ตัวแปร เรียงลำดับดังนี้ คือ ทักษะภาษาอังกฤษก่อนเรียน รองลงมาคือการเข้าเรียน และโอกาสในการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ตามลำดับ

เยาวลักษณ์ ยิ้มอ่อน (2557) ได้ศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษ ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นบัณฑิตไทยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 450 คน ผลการวิจัยพบว่าบัณฑิตไทยมีระดับการใช้ภาษาอังกฤษในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ปัจจัยทางสังคมด้านประเภทบริษัท หน้าที่ความรับผิดชอบ และสถานที่ทำงาน มีความสัมพันธ์กับการใช้ภาษาอังกฤษในการประกอบอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธวัชร ต้นตระกูล (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน โดยใช้แบบฝึกการสนทนาภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุมจำนวน 30 คน ที่ลงทะเบียนรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบฝึกบทสนทนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ และแบบสังเกตพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมในกิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยภาพรวม มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารก่อนการทดลองอยู่ในเกณฑ์ดี โดยพบว่ามีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ระดับดี ร้อยละ 13.3 หลังการทดลองพบว่า นักศึกษาสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ในระดับดีมาก ร้อยละ 93.3 ทั้งนี้ ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษพบว่า ความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน ด้านครอบครัว และด้านโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว และด้านโรงเรียน มีความสัมพันธ์แบบพหุคูณกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

รสสุคนธ์ เสวตเวชากุล (2558). ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนในโครงการภาษาอังกฤษ และโครงการปกติ กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเกรด 12 ของโรงเรียนรัฐบาล 3 แห่งในกรุงเทพมหานคร โดยทุกโรงเรียนเปิดสอนทั้งโครงการภาษาอังกฤษและโครงการปกติ แบ่งเป็นนักเรียนในโครงการภาษาอังกฤษ 227 คน และโครงการปกติ 227 คน การวัดความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย ด้านความเต็มใจในการรับผิดชอบการเรียน ด้านความมั่นใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านแรงจูงใจในการเรียน และด้านศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองทั้ง 2 โครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และนักเรียนในโครงการภาษาอังกฤษมีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองสูงกว่าโครงการปกติ ประเด็นที่นำมาอภิปรายผลคือ โอกาสในการได้ใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนโครงการภาษาอังกฤษขณะที่เรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

Bledsoe (1971) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียน โดยวิธีสังเกตครูที่สอนในชั้นเรียน และให้คะแนนการสังเกต กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 4,368 คน แยกเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน มีทัศนคติต่อครูต่างกัน กลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนที่สูงมีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อครูต่างกัน นักเรียนที่มีอายุมากจะมีทัศนคติที่ดีต่อครูมากกว่านักเรียนที่มีอายุน้อย และนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครูที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มากกว่าครูที่มีอายุสูงกว่า 35 ปี

Banister (1973) ได้ศึกษากับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 247 คน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว บุคลิกภาพแบบแสดงตัวและบุคลิกภาพแบบปกติ โดยให้เรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยวิธีการสอนแบบบรรยาย แล้วแบ่งกลุ่มทำงานเป็นรายบุคคลและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนของนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและบุคลิกภาพแบบแสดงตัวไม่แตกต่างกัน และผลการเรียนจากการทำงานรายบุคคลกับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวเมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มมีผลการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

Escola (1980) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารที่มีผลต่อการพัฒนาการด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้แบบทดสอบ Modern Language Association – Cooperative Language Test โดยเปรียบเทียบผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชาวเยอรมัน

ระดับ 2 และระดับ 4 ที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมลรัฐแมริแลนด์ จำนวน 61 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 31 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการฝึกทักษะการฟัง – พูด โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่าความสามารถของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม พัฒนาการด้านทักษะการฟัง – พูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมภาษาเพื่อการสื่อสาร ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการฟังและการพูดมากขึ้น

Desbrisay (1982) ได้ศึกษาการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียน ในมหาวิทยาลัยออตตาวา โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มทดลอง ได้รับการฝึกทักษะการรับรู้ในระดับความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (Discourse level) เป็นสถานการณ์ใช้ภาษาในสถานการณ์จริงและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการฝึกกระสวนประโยค (Pattern drill) โดยการตั้งคำถามพร้อมทั้งมีคำตอบให้เลือกเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องที่อ่านแล้วทดสอบโดยใช้สถานการณ์จริง ซึ่งมี 3 แบบ คือให้นักเรียนสัมภาษณ์เจ้าของภาษาให้ได้มากที่สุดภายในเวลา 4 นาที ให้บรรยายลักษณะของผู้แสดงในขณะที่ดูการแสดง และให้พูดในหัวข้อที่กำหนดภายในเวลา 3 นาที ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ฝึกทักษะการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ได้คะแนนสูงกว่านักเรียนที่ฝึกโดยไม่ใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Huang Xiao Hua (1985) ได้ศึกษาถึงกลวิธีการเรียนรู้ทักษะการสื่อสารของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กลวิธีการเรียนรู้ทั่วไป เทคนิคเฉพาะที่นักศึกษาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษและประเมินการใช้กลวิธีการเรียนของนักศึกษาเอง โดยศึกษาจากนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษและแห่งสถาบันกวางสูง จำนวน 60 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและการสัมภาษณ์เพื่อประเมินความสามารถในการใช้เพื่อการสื่อสารพบว่า กลวิธีการเรียนภาษามีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการพูดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริง เช่น การคิดเป็นภาษาอังกฤษ การสนทนากับเพื่อน ครู และเจ้าของภาษาเมื่อมีโอกาส การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการใช้ภาษาและการมีนิสัยรักการอ่าน

Gillette (1987) ได้ศึกษาวิธีการเรียนรู้และแรงจูงใจในการเรียนของผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ 2 คน เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี โดยใช้วิธีการที่ให้ผู้เรียนทั้ง 2 คน พิจารณาการเรียนของตนเอง การสังเกตการณ์การเรียนในชั้นเรียน การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม วัดทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษา พบว่า ผู้เรียนทั้งสอง เรียนภาษา โดยเน้นที่ความหมายของภาษามากกว่ากฎเกณฑ์ มีความกล้าที่จะลองใช้ภาษา สนใจพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ตื่นตัวต่อการเรียนรู้อยู่เสมอ สามารถควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเต็มที่ ใช้กลวิธีการเรียนภาษาที่เป็นของตนเอง ไม่เคยเลียนแบบกลวิธีการเรียนของผู้อื่น นอกจากนี้ ยังมีความอดทนต่อความกำกวมของภาษา มีบุคลิกภาพกล้าแสดงออก มีความเข้าใจพึงพอใจในการเรียนภาษาและมีการรับรู้เกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem)

Young & Tran (1999) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทัศนคติต่อการเรียนภาษาสองภาษาของผู้ปกครองชาวเวียดนาม จำนวน 106 คน ที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ที่โรงเรียนในเมืองซานดิเอโก ทั้งนี้เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการสนับสนุนผู้เรียนในการเรียนภาษาสองภาษา ผลการวิจัยสรุปได้

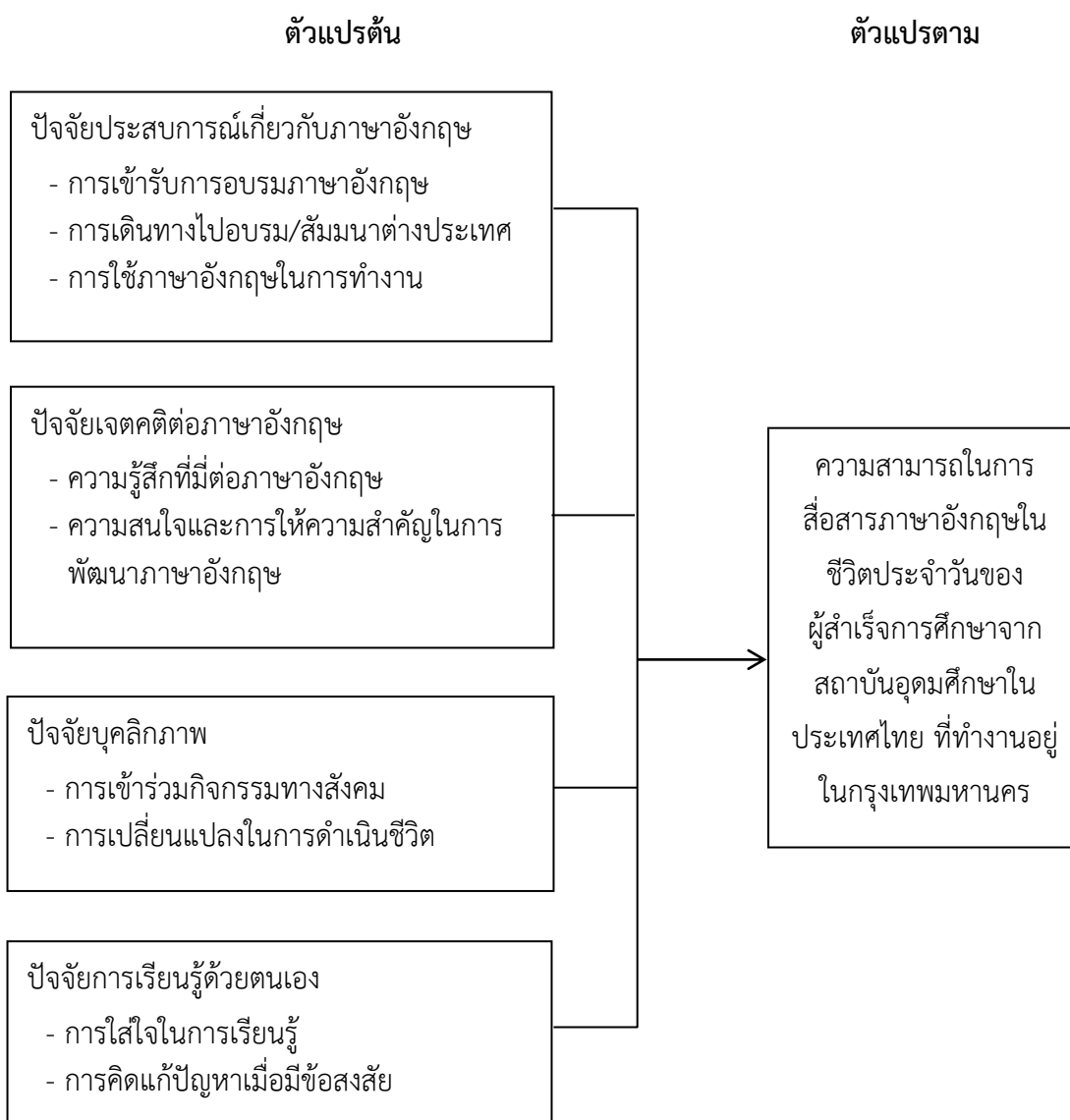
ว่า ผู้ปกครองชาวเวียดนามมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาสองภาษาและยังพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 81 มีความคิดเห็นว่าการสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนในโรงเรียนสองภาษาจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาราชการและจำเป็นต้องใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันในประเทศสหรัฐอเมริกาอีกด้วย

Bashir, Azeem and Dogar (2011) ได้ศึกษาผลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยนักเรียนทุกคนที่เรียน 9-10 ในจังหวัด Punjab, ปากีสถาน และครูผู้สอนภาษาอังกฤษในเกรด 9-10 ในจังหวัด Punjab, ปากีสถาน กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนจำนวน 20 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างง่ายในอำเภอ Faisalabad จากนั้นจึงสุ่มนักเรียนในโรงเรียนดังกล่าว โรงเรียนละ 20 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน เป็นชาย 200 คน และหญิง 200 คน และสุ่มครูโรงเรียนดังกล่าว 20 โรงเรียน โรงเรียนละ 8 คน รวมทั้งสิ้น 160 คน ชาย 80 คน และหญิง 80 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ฉบับสำหรับนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.91 และฉบับสำหรับครูมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.98 ผลการวิจัยพบว่า ครูประมาณ 55% ใช้ภาษาอังกฤษระดับกลางในการเรียนการสอน และนักเรียนก็ประมาณ 55% ที่ใช้ภาษาอังกฤษในระดับกลางในห้องเรียน ครู 55% คิดว่าภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้ในการสื่อสาร ถ้าไม่มีการบังคับให้มีการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษก็จะไม่ได้รับการพัฒนาและไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งครูและนักเรียนใช้เทคนิคปฏิสัมพันธ์สำหรับกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ ครูมีการใช้สื่อการเรียนการสอนทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะจากการวิจัยที่ว่า นักเรียนควรพูดภาษาอังกฤษกับเพื่อนและพยายามที่ตอบโต้ด้วยการใช้ภาษาอังกฤษ ก็จะทำให้ทักษะการพูดของนักศึกษาดีขึ้น

จากการประมวลวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำปัจจัยประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ปัจจัยเจตคติต่อภาษาอังกฤษ ปัจจัยบุคลิกภาพและปัจจัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ของผู้สำเร็จการศึกษา จากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ที่ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย